

Mahjas Weefis

Mr. 44.

Rigā, 3. novembrī 1910. g.

55. gada gahjums.

Seemeta pols kà dšihwibas pirmavots.

Ko daschi ihsti negrib saprast, ir parastais usfats, ka saules augstuma grošības, kahdas muhsu platumos noteek zaur gada laikeem, wezajeem germaneem un winau sentšcheem ir bijis par eemeslu, lai wafaras un seemas saules greeschus swinetu kà galwenos swehrtus gadā. Preeksch mums jau schee astronomiskee notikumi naw nemas til uskrihtoschi; ja kalendars mums to nesazitu, mehs to ir nemanitu, ka 22. junijs (j. st.) ir ta gara kà un 20. dez. (j. st.) ta ihfakā deena, wehl jo wairaf, kad schi pahreja noteek gluschi nemanot. Pee tam wehl nahf klajt, ka karstakais gada laiks ir augustā un aukstakais janwari, tād nesafkan teeschi ar saules stahwolli.

Naw peelaishams, ka seno germanu saules greeschu swehrtus isfkaidro weenigi ar schim astronomiskām parahdibām; tautu eerafchas un tautu swehrti grosas arween ap leetam, kuras sneedsas dšiti pateesiba un ideenas dšihwē. Sinatniska atfina nekad wehl naw bijuse par pamatu tautu parafcham. Saules greeschu swehrti, tapat kà mihti (teikas) par Dstaru, Afganardu, Wodana trakām medibam, Toru, Bifcōsta deewu tiltu u. t. t. buhs zehluschees no stipreem eerofinajumeem.

Te tad nu teorija par zilwezes, it fewischli areeschu polaro dšimteni, apgaismo wislabaf sche mineto jautajumu.

Seloschais apzerejums dibinats pa galwenai teefai us Dr. Georga Biedenkapa darbu „Seemeta pols kà tautu dšimtene“, un pehdeja darba autors atbalstas us mahzito indeeti Tilatu un Dr. Ludwigu Wilseru. Polarhipotese atbalstas us teem nowehrojumeem, ka wehl atlikuschās pirmatnes fugas tilfab stahdu kà dšihwneeku walsti atronamas apdšihwojamās zeetfemes wirfotnes wistahlakās deenwidus malās, tād us paschām leelās radibas walstis robescham. Dr. L. Wilsers leetu aptehlojis deefgan spilgti fefoscheem wahrdeem: „Tur seemefemes wistahlakos krasfos wajaga buht iszehluschamees pirmajeem zeetfemes dšihw-

neekem. Un ka wina no tureenes pee ikftras attihstibas palahpes arween kà jauns wilnis wehleeš pahr wifu zitu peeeetamo semi, tam par labu runā wifē tee peedšihwojumi dšihwneeku geografijā (un war ari itin drofchi fazit, augu isplatischānā un paleontologijā). Ja mehs no kahda trektera behrsim smiltis us lihdsena laufuma, tad dabonam usfalmiku, kuresch wisaugstaks tanē weetā, kur no kritis pirmais smilschu graudinsch un no tureenes us wifām pussem weenadi paleek lehsefaks. Tād ari kustonu dšihwe fawā pirmatneja isfelfschānās weetā buhs fafneegufe fawu attihstibas wisaugstako palahpi un winas semafās palahpes mums tad buhs jameklē un tās ari atradifim wistahlakos robeschu apgabalos, it fewischli, ja zaur agru pahtraukumu wehlakee wilni wairs nespehja peenahft klajt. Schis peemehrs faskan: semakee fihditaju kustoni dšihwo Australijā, Zaur-Selāndē, Madagafkarā. Un ka ari neattihstitatee zilweki, australnegeri, wedas, andamani, buschmeni dšihwo apmehram tamlihdfigos platumos, tas parahda to, ka ari zilweks, schis wisaugstaki attihstitees dšihwneeks attihstijees pehz teem pascheem lifumeem un tajā paschā wirseenā.“

Dšihwās buhtes tād pehz schis teorijas buhtu isplatischchās pa semi rinkweidigi, fawā finā tād, kà gada rinki pee lofeem. Un widus punkts schim rinkim atradees seemeta pola tuwumā.

Peenemfim, ka daba radija pee seemeta pola wissemafās fugas pirmatnes zilweku, peem. australnegera tipu. Kad schi zilweku fuga nu patlaban taišjās isplattitees pa wifu semes lodi, seemeta zentrā ar laifu attihstijās jauna pahratu zilweku fuga, fahla tapat isplestees us wifām pussem un dšina wezako rahsu tahfaf us preekschu, us zilweku tulfchajām semes malam. Schim otram wilnim fefoja treschais, zeturtais u. t. t. Selas no tam tās, ka schimbrihscham mums pate wezafā un semaf stahwofchā zilweku fuga atronas zilwezes schuhputa paschās malās, un augstaf

attihstità, germani, zitreisejā radifchanas zentra tuwumā. Atteezotees us dšihwneeku un stahdu walsti, bilde tahda pat. — Schahdas moderni sinatniskas atfinas gan naw peeteekofchas, lai pilnigi un bes schaubam nobibinatu teoriju par areeschu izselfchanos seemecos, tadeht ka fchee nowehrojumi ir miljoneem gadu ilgās attihstibas perioda isnahkums, un schini laika indogermaniskais problems usskatams tikai la variante, la atkahpschanas no lifuma, tahdu dabas mahmuka few arween atkahwufes.

Buhtu eespehjams, ka areeschi tomehr pehz pagahjuscha gadu simtenu parasla eeskata no Widus-Asijas waj zitam semem, kas wehl wairaf us deenwideem, buhtu speedufchees us seemekeem. Bet ja ari pirmatneja areeschu literaturā ir atminas par seemepolaru pirmatnejo dsimteni, tad tas nostiprina pahrllezibu, ka ari areeschi atronas eeskopus augfcheji atfihmetas attihstibas pakahpes. Un schahdas rakstiskas finas par seemepolara dsimtenes semi pateescham ir. Wiswairaf tas fastopamas Wedas, indeeschu fwehtos rakstos.

Wispirms indeetis Tilats aifrahda, ka zilwezes wiswezato dseefmu dseedataji, kas sakopotas Rigwedas, pasina tahdu polarswaigfni. Tilats neattarigi, bet fastana ar eiropeschu pehtneekem, aprehkinaja, ka weena data „Wedu“ zehlfes jau ap 4500 gadeem preefch Kristus. Toreif bijufe zita polarswaigfne un ne tagadeja. Winsch peenem, ka Wedas rakstitas seemeta pola tuwumā. Wedas arween dseedot „par rihta blahsmu deenwidos“. Turpretim muhsu platuma grados un Widus-Asija rihta blahsma parahdas austrumos resp. deenwid-austrumos. Tahlat fazits, ka daudas krehflas neefot pawifam gaischas tapufchas, ta tad naw pawifam deena bijufe. Wispahrihta blahsma indeeschu fwehtos rakstos teef tahdejadi istehlota, ka ta nepawifam nebuhtu saprotama bes schis polarhipoteses, kas usglabajufes ari germanu mitologija. Radeht germaneem bija Dstara, seedona gaismas deeweete, bet newis wafaras, rudens un seemas deeweete? jauta Dr. Georgs Biedenlaps.

Pirmatnes areeschu pafaulē mums jaedomajas schahdi: Tajā laika, kad bija masaf lebus, tee dšihwoja polarjubras semes, daschados platuma grados un wismas weena data no wineem pee polarkalneem. Tur tee radija mitologiju tif leelistu, spehzigu un dsejistu, kuras atleekas mehš wehl tagad apbrihnojām germanu deewu teikās.

Wifa indo-germanu mitologija peerahdamo zihnu starp gaismas deeweem un tumfas demoneem atwahfnat no muhsu

(waj ari indeeschu) deenas un nakts mainas, la to daudfi pehtneeki darijuschi, newar. So dšihwa radiba ihfo nakti nesajuht la to breefmigu, bei la patihfamu atpuhtu. Wifa dšihwa radiba dus' un ari zilweku fantasijai naw eemefla istehlot schaufmigas bildes par apatschsemes gaismai naidigem demoneem, jo nakts ir ihfa un drihfi ween rihta faule no jauna fweizina mostofchos dabu.

Zitadi ir apstahki polarsemē. Kad pehz garas wafaras deenas faule fahla turpinat fawu rinkojumu aif zilweta redses aploka, tad zilweti finaja, ka wineem preefcha stahw garsch tumfbas laiks un winu fantasijai nu bija laiks darinat pantus par brihnifcheem notifumeem dabā. Wini redseja pahri fewi seemas debes krahfchno gresnumu, redseja, ka zitas swaigfnes rinkoja arween ap polarswaigfni un domaja tadeht, la tas istehlots „Wedas“, ka deewš Indra ar fawu spehku tura debes un semi weenu no otras nost, itla aif, us kuras atronas riteni. Bet tam wajaga buht bijuscham augstu kalnu tuwumā ar milfigu kalnu galotni, kuru wehl ilgi fehra faules stari, kad lejās un us falu wirknem jau sen bija tumfchs, jo Weda stahsta: „Ar fawu sposchumu kalni tif leelā mehra pahrspehj tumfu, ka nakts tifko isschiras no deenas.“ Sa reifi peenemam, ka pee seemeta pola tahda augsta kalna galotne fasneefš Gaurifankara augstumumu, tad schi kalnu galotne mirdsetu wehl alpu fahrtumā, ja faule jau buhtu nogrimufe aif 81. platuma grada un plafchi semes gabali jau atrastos tumfa. Ir eespehjams, ka schis zilwezes pirmfchuhpulis atronas Seemeta-Grenlandē, jo tur ir atrasti kalni, kas 4600 metru (apm. 15,300 pehtas) augsti, bet tahlat us seemekeem ir redsetas wehl kalnu rindas, kas augstuma finā schos kalnus wehl leelā mehra pahrspehjuschas. Deewu mitellim, ta zilweti domaja, wajadseja atrastees us fcheem augstumeem. „Deewukalns Meru“ warbuht naw nekās zits, la paraugs germanu Asgardam.

Un kad tad nu wehl parahdijas pats semes sposchums, polargaisma, un usbuhra pee debes brihnifchas ainas, raidija us seemekeem un deenwideem warenus gaismas kuhfus un meta us semi krahfu bagatu, muhscham mainofchos sposzigu gaismu, waj seemeku dsejneekem tur nebija deefgan eerofnajuma, dseedat par „walkuram“ un deewu pilim, par Wisfrossta tiltu un nestaitameem tehleem, kas apdšihwojuschi Asgardu waj „Deewukalnu Meru“? Ari negaisa un warawihfnes nebuhs truhzis, lai dabas flatu spehli padaritu pilnigu. — (Turpmaf beigas.)

Pafaules usfkats un ahristneeziba.

Profesora Eliasa Metfchilowa.

II.

Franzija atraste zilweku schokki ir leelati un spehzigati nekā tagadejeem eedšihwotajeem. Sewifchi stips ir apatschschokks. Usrihtofchi, ka Franzija atrastais libdinas Heibelbergā atrastajam, kuru ispehtijis un aprastijis Schetensals,

kuresch leef nojauht, ka Eiropā, aifwehsturifstos laikos dšihwojuschi zilweti, kuri bijuschu la starplozeklis starp scholaitu zilwekeem un zilwekweidigajeem pehrtikeem. Daschi sinatneeki domā, ka fchee ismirufchee zilweti peederejuschi pee atfewifchka weida un nosauz tos par „Homo primigenius“.

No ta laika, kamehr usstahdita zilwela attihstibas teorija, pagahjis wefels simtenis, un naw wehl nekas atrafts, kas runatu tai pretim. Tā tad zilweks ir kahdreis lihdsinajees pehrtikim. Galwas kaušs wiņam no ta laika stipri attihstijees. Lai nu zilweks waretu dsimt, tad guhschu kauleem bija jaattihstas plateem. Wineem ari bija janoder par kahju atbalstu. Schis zilwela organisma sawadibas darija leelu eespaidu us wiņa attihstibu. Stipri attihstita galwa un — guhschu kauli apgruhtina dsemdešchanu, kura pee zilwela ilgst pušstundu lihds weenai ar weenu zeturtat stundas. Pee dsihwneekem dsemdešana dauds weeglaka. Wislabaki dsemdešanas weelumun ahtrumu war nowehrot pee juhras zuhzinas. Jaunpedsimuse juhras zuhzina ir samehrā dauds attihstitata par zilwela behrnu. Pirmais, tikko pedsimis, sah tuhlin tekst, israhda katrā kustibā dsihwes, preeku un ir spehjigs pastahwigi dsihwot un barotees ar stahdu baribu, otris — raud un ir gluschi nespehjigs. Pee schahdeem apstahkteem ir gruhti zilwela dabu nosaukt par pilnigu.

Un pehz tam zilwekam wehl dauds kas japahrzeesch, kas saistits ar attihstibas laikmetu. Jaunpedsimuschi dsihwneeki koti maš atschiras no peeauguschajeem, zilweks turpretim tā meefgi, tā garigi leelā mehrā. Jauni dsihwneeki, daridami wifu instinktiwi wezakeem pakat, eemanas ahtri darbā. Peemehram, jauns funs peeron ahtri pee medibam. Gluschi zitadi tas ir pee zilwekem, it ihpashchi pee ziwilseteem. Scheit starp tehwi un dehlu leela starpiba. Instinktiwā pakatbarišchana, kura pee lopeem ir laba audsinašanas metode, nowestu zilwela behrnu pee launam sekam. Lai eedomajamees tikai sehnu, kuresch, tehwa pakat daridams, buhtu panehmis medibu slinti! Zif dauds puhtu naw mahtem isfargajot behrus no naschu un zitu asurihu leetoschanas. Behrnu audsinašanas gruhtumi atkarajas pa leelakai dakai no organisma attihstibas noteikumeem. Pee jauneescheem eestahjas dsimuma organu nogataroschanas laikmets tad, kad wiņi wehl naw spehjigi dotees laulibas dsihwē. Katram ir sinams, kahdas gruhtibas tad japahrwahr, un pee kaddam bihtamam sekam tas wifs war nowest. Un tad, kad zilweks pilnigi attihstijees, uš ko tik ilgi bija jagaida, usnahkt beslaikā wezumš. Daschos apgabalos peezsdesmit gadus wezam eerednim jau jaatstahj amats. Danijā katram masturigam, sešdesmit peezus gadus wezam zilwekam ir teesiba peeprakt no pilsehtas noteiktu pabalstu; Australijā hauda schahdas pat teesibas sešdesmit gadus wezi. Franzijā schahda wezuma ahrtu, waj uniwersitates profesoru tura jau par sawa darba nespehjigu, ja wiņsch naw sinatniskās waj mediziniškās akademijas beebriš; sešdesmit gadus wezeem armijas generaleem jaatstahj deenests.

Un nekatotees uš agro wezumu, „nekam nederigais“ zilweks grib turpinat dsihwi un sajuht nepahrspeshjamas bailes no nahwes. Schis bailes ir galwenā ihpashiba, zaur kuru zilweks atschiras pat no wisaugstaki attihstakeem dsihwneekem. Wif dsihwneeki un behrni, neapfinadamees nahwi, instinktiwi isbehg no tās. Tikai pateizotees garigai attihstibai, zilweks nahkt pee atsinas.

Daschi sinatneeki zenschas peerahdit, ka nahwe ir pilnigi dabiska parahdiba un neeetwer neka breefmiga. Danijas kirurgs, profesors Blochs ir apstahjis scho jautajumu diwu sehjumu beesā monografijā. Wiņsch peewed daschus peemehrus, ka ir bijuschu laudis, kuri bes bailem tuwojuschees nahwei. Tomehr no otras puses war peewest daudš wairaf peemehru, kuri leezinās, ka zilweku mozijuschas leelas bailes no nahwes. Kā jau mineju, schi ihpashiba ir weenigi zilwekam ihpatneja un darijuse tam daudš ruhpes. Tadeht ari par filosofijas usbewumu ir tapis atrifinat nahwes jautajumu. Gewehrojami ir tas, ka zilweks attihstidamees no dsihwneekem ir mantojis daschas fliktas ihpashibas un, pateizotees garigai attihstibai, eeguwis jaunu ihpashibu — nahwes apsinu. Pee schahdeem apstahkteem naw ko brihnetees, ka daschi pehtneeki tura dsihwneeku par daudš laimigaku nekā zilweku, tadeht ari neefot eespehjams laimi usflattit tā zilwela dsihwes mehrki. Schahdās domās ir bijuschu daschadu laiku filosofi un neilgi atpakat to no jauna atkartoja flawenais frantschu matematikis Poincaré.

Waj tad teescham zilwela parahdischanas wirssemes buhs jaapstata tā tik pretrunu pilna? Lai dabutu uš scho jautajumu atbildi, tad tas jaapstata pamatigaki. Zilweks mantojis no saweem sentscheem daudš kaitigu ihpashibu. Tā ka mehs scheit tās wifas newaram istirsat, tad apstahtisem tikai zilwela gromoschanas organus.

Zilwela weidejeem pehrtikeem ir tahds pat sarnu kanals kā zilwekem. Pehrtiki usnem gluschi neapstrahdatu baribu, bet zilweks, buhdams garigi attihstitaks, sagatawo to wahridams. Dabisko stahdu un dsihwneeku weetā zilweki leeto mahkfligi audsinatus, jo tee ir daudš weeglaki sagromojami. No tam redšams, ka zilwekem tik stipri attihstiti gromoschanas organi tā pehrtikeem nemas naw wajadfigi. Kirurgeem buhs labi pasihstams, ka zilwekam war isgreest daku teewo sarnu bes ka tas ko kaitetu. Ja jau nu mums teewo sarnu ir par daudš, tad wifa resnā sarna ir netik ween tā nederiga, bet pat kaitiga zilwela organismam. To mehs esam mantojuschi no saweem sentscheem, kureem ta bija wajadfiga preeksch stahdu baribas sagromoschanas un tā wehl nesagremotu baribas weelu noliktawa. Zilwekam baribas weelu sagromoschana noteek jau teewajās sarnās un tahda noliktawa wiņam wairs naw wajadfiga. Tā tad resnā sarna ir zilwekam neween leeks balasts, bet ta pee tam wehl ir par zehloni daudšam flimibam.

Tas, ko es nupat teizu, teek no daschas puses stipri kritijets, tomehr es esmu pilnigi pahrleezinats par tā pateesibu. Resnā sarna, kura sadalas trijās dakās, steepjas pa wifu wehderu. Daschreis buhdama par garu, wiņa eelozas un rodas mesgls. Baribas weelu zaureeschana teek trauzeta un bariba nereti fastahjas sarnā, no kam organismam zekas daudš nepatishchanu. Tā faslimuschus zilwekus ahrti beeschi notur par nerwu flimeem. Kahds fewischki isweizigs anglu kirurgs, Dr. Lane, schahdos gadijumos keras weenigi pee operazijas. Wiņsch isgreesch waj nu falozijuschos teewās sarnas galu waj ari wifu waj gandrihs wifu resno sarnu un safeen teewās sarnas apalschgalu ar tuhpta sarnu. Te jabuht toti usmanigam, un

gadas ari slimneeki, kuri to neiszeesch. Dr. Lane ir isdarijis wairak kà 50 schahdas operazijas, no kuram 39 bijuschas isdewigas. Winsch ir pasaudejis 29°/_o, — ta ir deegan leela mirstiba. Bet labumu turpretim bija mantojuschi foti daudsi. Pagahjuscha gadà es redseju trihs Dr. Lanes tà operetos un waru pahrlleezinates, ka diwi no wineem bij pilnigi wefeli. Slimneeki, kuri gadeem ilgi bij atraduschees nepanesama stahwokli, juhtas pehz operazijas kà no jauna peedsimuschy un ir atkal darba spehjigi.

Dr. Lanes rihziba, saprotams, atrada daudsi pretineetu, kuri nopehla wina ahrsteschanas weidu, atsaufdamees us leelo mirstibu. Tomehr mums janem wehra, ka operaziju technikà wispahri wehl wajadsigs weens otrs pahrlabojuums, kas pamafinatu mirstibu. Ahrstneeziba jau gadeem ilgi ir parasts, ja nu ne pilnigi waj gandrihs pilnigi isgreet refno

sarnu, tad masakais wina nostahdit tà, ka wina wais nedarbojas. Dr. Lane un zitu kirurgu sawahstee fakti pilnigi apstiprina to, ka bes refnas sarnas zilweks war istift un ka ta nedara winam nelahda labuma, bet gan ir tikai par kaunu. Refnajai sarnai zauri ejoschas weelas sadruhsmedamàs ir beeschi par zehloni sarnu wehsim. Bet galwenais, muhsu gremoschanas organos, it ihpafchi refnaja sarna, usturas ahrfahrtigi daudsi bakteriju — slimibu dihgku. Itweenam ir sinams, ka lihkis pehz nahwes fahf truhdet; truhdeschana fahfas weenmehr sarnàs, kam par eemeslu ir bakterijas. Dshwa zilweka winas newar isplatitees us pahrejàm meefas dakam, jo teef daschadi aiskawetas, bet peeteef kaut kahds faslimschanas gadijuums, lai bakterijas eespehtu isplatitees.

Wehl par kritiku.

A. Deglawa.

3. Kuraters pee mana raksta Kritika? nodrutajis „Mahjas Weefa“ 41. numura daschas peefihmes, us kuram, lai leeta tiktu nostaidrota lihdsi galam, turu par wajadsigu peebilst wehl sefoscho:

Nelad neefmu prafhjis, lai Kuraters man ko tij, ne ari wina personigai tijibai es toreis dewu sawas peefihmes. (Stat. „Mahjas Weefa“ 33. un 34. numura „Kritika?“) Kuraters stary zitu man usbrudams personigi, bija nostahdijis nepareisi latweeschu rakstneezibas jautajumu un kritiku atteezibas pret wina, un es mehginaju leetu apstatit objektiwi, ne Kurateram, ne defadenteem, ne sozialissteem un wehsturiska materialisma peekritejeem par labu waj kaunu. Es ahsrahdiju us logissteem truhkumeem Kuratera raksta, ar ko saduramees ari wina „peefihmes“. Winsch man pahmet, kapehz sawam neleetim esot ismellejis taifni wahrdu „dekadents“, kur Kuraters buhtu bijis itin apmeerinats, ja es to buhtu nosauzis par „sozialistu“. Schahdu usbahsigu un nedibinatu prafsbu ko un ka man buhs tehlot, es dsirdu pirmo reisi. Ka es te neefmu ispidbijis A. wehleschanas, tad tam par labu runa neween mana mahfsleneeka brijwiba, bet ari logika. Dekadents nosihme iswirtuli un sozialisstis sabeedristas idejas peekriteju. Ja nu es tehloju iswirtuli, tad tatschu man winsch jafauz par iswirtuli un ne par sabeedristu ideju peekriteju. Ari ja pehdejais buhtu pastrahdajis iswirtula, t. i. defadenta darbus, tad tatschu ari winsch nemams tikai kà iswirtulis, t. i. defadents. Un tadehl es nesaprotu, tadehl A. tik foti stahw preefschà schim defadentam?

Tahlat Kuraters gauschas, ka es leetojot wahrbus (no kureem winsch juhtas aiskahrts) leekehdis, kaitigs leekehdis, pfundurs, melnsimtneeks. Tahlat winsch tà kà gauschas par apmelojumu. Es wina rakstu esot nosauzis par melnsimtneezisku. Es winam us-

teepjot, ka tas esot apgalwojis, ka Jansons un ziti sozialisdemokratu wadoni ahrsemes ar strahdneeku naudu wedot ischkehrdigu dshwi, ka winsch esot leelijees, ka esot leelaks rewoluzionars, nekà Jansons u. t. t. Ko winsch un es schini leeta efam teikuschi, tas tatschu „Mahjas Weefi“ ir nodrukats. Kuraters teija: („M. W.“ 20. numura) „... Ko darija leela daka scho nolohdeto rakstneeku tai brijdi, kad tauta sapnoja par brijwibu. Wini bija wisur artautu, bija wina ilgu un teefmes istejeji; ar sawam dsejam un stahsteem tee gahja pat pa preefschu zeku fagatawodami. Leela brijwibas ideja aisnehma winus wifa pilniba... Daschi no wineem kritazihna, daudsi tika guhstneeziba nemti, israiditi, noteefati, gadeem ilgi pawadija zeeumos, daudseem bija jaatstahj dsimtene un jallihst pa sweschumu... Un leelaka daka tagad nolohdeto un „iswirtuschu“ „dekadentu“ bija staryteem...“

Un to darija toreis tee, kuri tagad usmetas par brijwibas apustuteem, „progresisteem“ un nahlotnes nesejeem... Wini bija tik gudri, ka negahja pafchi zihna, bet meerigi gaidija. Tas taf bij ristanti eet lihdsi! Zif brijdi wineem wareja usbrukt wifu karo-tajuliktens — nahwe waj guhstneeziba. Ne, ne! Wina rihziba bija prahtiga deesgan un isteizas weegli tai dseja, ko Rainis rakstija par tamlihdsigeem:

No Deewa puses, ar waru tik ne,

Tas patk few kaitè, kas pagehre . . .

Janfaws dshwoja meerigi pee malas, tahlu no zihnas un breefmam un kluseja un „nogaidija“, un „leelais“ Jansons aiskaidas weegli un lehni prom, noskatitees no malas kahdu galu wifa ta leeta nems. Tà wajadseja, tas bija

prahgtigi — to teiks wehl schodeen katris prahgtigs birgelis. Bet to teiz un teiks wehsture par „generakeem“, kas saldatus pamet pascha karstaka zihnas brihdi un aislaijas, atstahdami kara spehtu ta listenim. Par waroneem schahdus „generakus“ wehsture nesauts, lai tee waj negin ka ar waronibu brametos . . . Weikals paleef weikals, luhk, wisu noslehpumu atflehga . . .“ Es teizu („Mahjas B.“ 34. numura): Newaru paeet garam tikai dascheem kuriojumeem. Akuraters peemehram klaji paleelas, ka winsch un defadenti ir leelaki rewoluzionari nekã Janfons. Es domaju, ka muhsu laikos neweens nefodits newar leelitees ar to, ka winsch ir rewoluzionars, ja winsch pateefcham tahds ir. Es domaju, ka Akuraters pats sew netiz. Ja kahds ir sehdejis zentralẽ, tad tam wehl nebuht newajaga buht rewoluzionaram, ko peerahda J. Akuratera kumpans, tagadejais „Rigas Awifes“ dsejneeks Satabsonu Karlis. (Tãpat naw wisai godigs Akuratera apgalwojums, ka Janfons un ziti fozialdemokratu wadoni ahrsemes ar strahdneeku naudu wedot isschkehrdigu dsihwi.) Esmu pahrllezinats, ka tas, ko Akuraters te issaka, naw patwina subjektiva pahrlleziba. Faktis ir tas, ka til Janfons un wehl daschs labs zits ir isbandijis kailo truhkumu dauds wairak, nekã J. Akuraters un to wehl tagad bauda. Tas ir melnfimtneeziskas pilsonu preses panehmeens, tos atklastibas darbineekus, kuri atronas pa kreisi, ja tee naw pfunduri un nebahschas sabeedribai wirfu pumpedami un ubagodami, isfleegt par kahdeem bagatneekem un isschkehrdigas dsihwes peekopejeem. Scho panehmeenu peefawinajees ari J.

Akuraters. Lai spreesch paschi lastaji — waru fazit titai to: man tahdas rakstura ihpaschibas nepatihk.“

Kã tagad nu rewideju, tad A. saweem pretineekeem eefawinãs eelikko pahrmatumu manis peewesteem wahrdeem naw issazijis. Tomehr ziteem wahrdeem tas tikdauds teem pahrmet weikaliskumu un negodigus noluhkus, ka tas eet zauri tikpat ka farkans pawedeens wisam wina rakstam, ta ka es nebuht newaru grosit sawu spreedumu un leezinat, ka man tahdas rakstura ihpaschibas patiktu. Es nesaprotu, ka Akuraters, kas zitus tikdauds nepeekaujama kahrtã apwainojis, war pats wehl justees apwainots. Un es nesaprotu ari, ka winsch war apgalwot, ka naw apspahwis sawus agrakos idealus. Ja winam bijuse kahda eefcheja wajadsiba grosit sawus usflatus, tad tatschu wajadsetu tikdauds wihrestibas un to atsihteess. Un newajaga islittees ari par til naiwu, to „publi“, kas peekriht leetderibas prinzipam un zeeni sawus politiskus usflatus meklet stary „Scherloka Holma“ un „Pinkertonu“ lastajeem. Behdejee gan katrã siã usgawiles Akurateram, ja tikai winsch farakstis ko sensajionalu. Bet ja nu winam ta „publi“ nemas newajaga, ja tas no dsejas negrib pahest, un tam gluschi weenaldisgi, ko tee kritiki par wina faka, tad kadeht tad wisu scho trokfsni un jeremiadi ar to „Awischneeziško kritiku“? Un kadeht tad te apwainot zitus un uskraut teem wainu par nesekmem, ka atlikuschi titai 200 lastaju, ja wairak negrib, ka schos diwi fimti?

Ari es peekrihtu Akurateram, ka es un winsch nekã nesapratifimees mahsklas jautajumã, bet esmu tai pahrlleziba, ka es zaur to neko nesaudeju.

Latweeschu Lauksaimneeku Ekonomiskã Sabeedriba.

VIII.

Weens no eewehrojamafeem, rasi pats eewehrojamafeis Latweeschu Lauksaimneeku Ekonomiskã Sabeedribas darbs ir winaš semkopibas skolas dibinaschana. Sewischki atsihstamitas, ka mahzibas waloda schai skola latwiska. Mums naw nekahda sewischka eemesla sajubminatees un wehl nes kahdus nazionalus upurus nest tahdu semkopibas skolu dibinaschanai, kurã mahzibas waloda naw latwiska. Skolu, ari semkopibas skolu, kur mahzibas waloda zita, ir deesgan. Beeetamas winaš ari ir mums, bes ka sabeedribai preefsch wina ustureschanas buhtu janes nes kahdi nazionali upuri. Mums wajadsigas par wisam leetam tahdas semkopibas skolas, kurã mahzibas pafneeds flaidra latweeschu waloda un kuras audseknipaliktu tepat muhsu dsimtenẽ. Semkopibas skola ar nelatweeschu walodu pee mums newar ispildit sawu augsto usdewumu. Latweeschu Lauksaimneeku Ekonomiskã Sabeedriba tapehz darijuse pareisi un staigajuse pa weenigi ejamo zeku sawã semkopibas skola ka mahzibas walodu eewesdama mahtes walodu.

Latweeschu Lauksaimneeku Ekonomiskã Sabeedribas 4klasejai priwatskolai ir 4 pamata un 2 sagatawoschanas klases. Sagatawoschanas klases sehni un meitenes mahzas topeji, pamata klases schkirti.

1909./10. g. mahzibas gada schkuma Rigas mahzibas apgabala kurators atkaha paplaschinat ar dabas finatnem skolas programu, ta ka tagad wina apmehram tuwojas tai, kahda teel isnemta widejãs lauksaimnezibas skolas.

Skolas dabas finatnu programu paplaschinaja ar to noluhku, lai dotu weetejo semkopju behrneem eespehju eeguht dabas finatnes tas finanschanas, kas nepeezeschamas preefsch nahlamãs dsihwes us laukeem. Sehni un meitenes, kuri beiguschi schahdas skolas kursu un tahda kahrtã nopeetni sagatawoti dabas mahzibas, spehs dauds labaki wadit saimnezibas nekã bes tahdas sagatawoschanas, un ar apsinigu interesi turpinã sawu tahkatisglishtibu, lasot arodneziskas grahmataš un schurnalus.

Tahdas mahzibas eestahdes nepeezeschamibu preefsch muhsu gubernam pazek ari tas apstahklis, ka Baltijas gubernã, kuras skaitamas par pilnigu semkopibas rajonu, isnemot Rigas politechniskã instituta lauksaimnezibas nodatu, naw neweenas spezielas skolas preefsch schis fina-

ſchanu noſares. Zaur pehdejo apſtahlki ari iſſkaidrojas taħda parahdiba, ka kaĉ pagahjuſchā gadā uſ peememſchanas pahrbauĉijumeem Gorku laufſaimneeziabas ſkolās no apm. 600 kandidateem 300 bija atbrautufchi iſ Baltijas gubernam, pee kam ſkolās direktors iſſauzees: „Schurpu jau pah-

zetas wiſas Baltijas gubernas!“ No peemineteem 300 kandidateem maĥziabas eeſtahdēs peememti ne wairaf par 10 zilweeem.

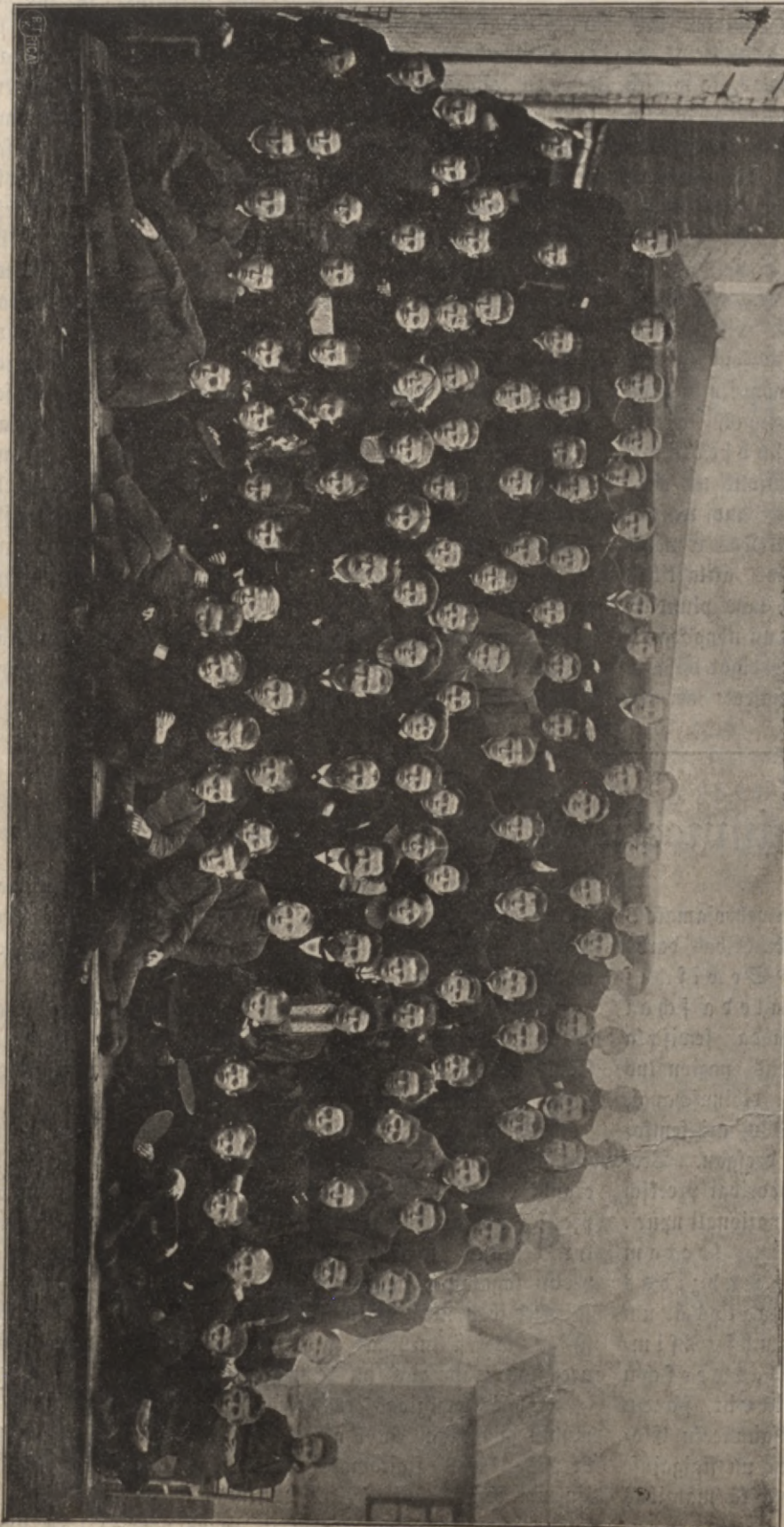
Weetejās ſaimneeziabas nelaime paſtahw eeſch tam, ka jaunekki wahrda pilnā noſihmē behg no lauteem pilſeħtās.

Taħdas parahdibas ſaknes beſ ſchaubam flehpjas eewehrojamā meħrā tanī apſtahlki, ka jauniba nedabun, un tai naw kur eeguħt preekſch lauku dſihwes peenahzigu iſgliħtibu: gandriħi wiſas weetejās maĥziabas eeſtahdes ir tilai wiſpahriiſgliħtojoſcha rakſtura. Etonomiſkā Sabeedriba ar ſawu 4-klajejo ſtolu taiſſja pirmo mehginajumu ſchepat uſ weetas ſneegt jaunibai taiſni taħdu iſgliħtibu, taħda tai nepeezeeſchama preekſch palikſchanas uſ lauteem. Ja-domā, ka Sabeedribai ar ſcho maĥziabas eeſtahdi iſdoſees ſaſneegt ſprauſto meħrki.

Preekſch teem, kaſ beiguſchi privato 4-klajejo ſtolu un weħlas iſnemt laufſaimneeziſku ſinaſchanu kurſu teoretikſi un praktiſki arodneeku un agronomu wadibā, Sabeedriba ar peenahzigu atkauju atwer 2-gadejuſ laufſaimneeziabas kurſuſ. Kurſu programa ſaſſanota ar widejo ſemkopibas ſtolu ſpezialo preekſchmetu programam, iſdarot daſchuſ pahrgroſijumuſ, kuruſ praſa weetejee apſtahlki.

Preekſch projekteto kurſu waja-dſibam eeguħta krona Luſtes muiſcha, tā ſaultā „Gaujas ferma“, kur jau no ſchi gada ſaimneeziabu wada agronomſ.

Scho kurſu abſolwenti, jazer, buħ apſinigi ſaimneekotaji ſawās maĥjās un nahkoſchee laufſaimneeziabas beedribu inſtruktori. Pehdejās jau nonahkuſchas ſawā attiħſtibā pee tās ſtadijas, kur gribot negribot japeemem ſpezialiſtiwaditaji daſchadās laufſaimneeziabas noſares. Kā gaiſchſ peerahdijumuſ, ziħ nepeezeeſchamas taħdas perſonaſ un leela lauzineeku weħleſchanās, greeſtees pee wineem, noder taſ apſtahlkiſ, ar taħdu apbriħnojamu aħtrumu beſ taħdas paliħdſibas no aħreenes tās apgahdā ſewi ar lopkopibas pahrraugeem: 4 pehdejoſ gadoſ nodibinajuſchās pahri par 30 pahrraugu beedribam. Schahdu pahrraugu beedribu, ſpreeſhot peħz beedribu ſinojumeem, buħtu nodibinajeeſ weħl wairaf ja til ween buħtu bijis eeſpeħjams atraſt peenahzigi ſagatawotas un iſgliħtotas perſonaſ, kaſ pahriſin weetejoſ ap-

Zaufaimneeziabas ſkolās Holneeti Selgandā 1909. gada beigās.

stahklus un prot weetejo walodu. Laukfaimnezibas beedribu sapulzes, lasot lezijas un sarunajotees ar lauzineekeem, nereti nahkas dsirdet peesihmes, ka lasits un flaidrots wineem esot peeteekofchi, ka laits esot sahlt apbraukt faimnezibas, eepasihtees ar atsewischku faimnezibu apstahkeem un dot aistradhijumus uf weetas. Bet tas naw iswedams, eekams naw lehti algojamu, weetejo apstahktu pafineju un weetejo walodu prateju, peenahzigi preeksch tam sagatawotu personu.

Lahda lahrtā Eton. Sabeedribas 4-klasejā skola kopā ar laukfaimnezibas kurseem, kuri atwehrti krona Lustes muischā, pehz programās un sawa eekschējā fatura dos noapaototu laukfaimnezistu isglistibu. Uf scho skolu jau sawu usmanibu wehrfuschu lauku eedshwotaji, un tee jau teeschu winu nosauz par Semkopibas skolu un labprahht nodod tur sawus behrnus.

Eton. Sabeedribas 4-klasejā priwatiskola atrodas Zelgawā, Zelgawas laukfaimnezibas beedribas namā. Pagaidām ir atwehrtas abas sagatawofchanās klases trihs pamata klases sehneem un weena meitenem. Ar katru nahkofchu mahzibas gadu taps atwehrtā klahht pa weenai sehnu un meitenu klasei.

Audseku flaits wifās tagad pastahwofschās klases ir 139. Skolneeku flaits pastahwofschās sehnu klases jau 30. Schos skolas atwehrschanas panahkumus newar flaitit par isdewigeem, ja turklahht eewehro, ka tīfai gadu atpafak galīgi nodibinajās winas programa. Meitenu = audseku

Laukfaimnezibas skolas skolotaji:

J. Keepinisch.

A. Stinte,

E. Wehrinisch,

L. Bihrin.

Fr. Bauffis.

A. Kalnisch,

skolas preekschneets.

J. Bishofs.

W. Ratschento.

W. Djoinsch,

D. Swanowitsch.

flaits pastahwofchâ klafê pagaidam neewehrojams — 12 skolneezes. Tas isskaidrojas zaur to, ka schahds pasahums meitemu isglihtibâ wehl neparasts. Sehnu peepuhdums, no kureem daudsi atbraufuschi is tahkateem kursemes apgabaleem, norahda, ka wajadsiba pehz tahdas mahzibas eestahdes lauku eedfihwotaju schkirâs teescham leela. Skolas programas teel peeprafitas leelâ daudsumâ, un daudsi issaka wehleschanos eestahtees skolâ, tâ ka turymat sagaidama eewehrojama audseknâ skaita peeaugschana.

Ekon. Sabeedriba bija nodomajuse famu skolu pahrzelt us lauteem, bet no schi plana bija jaatsakas, deht eewehrojameem isdewumeem, kahdus prasa tuhlieteja telpu uszelschana. Pilsehtâ telpas skolas wajadsibam top ihretas un isdewumi tapehz isdaldas weenmehrigi, pa gadeem, turpretim audsinataji un audseknâ dsihwo privatos dsihwotkos. Us lauteem turpretim paschai Sabeedribai buhtu jauszet wifas wajadsigâs ehlas un pee tam wifas us reis.

Audseknâ pehz klafem sadalas sekofschâ kahrtâ:

us I. un II. sagatawofchanas klafê 43 skolneeki un skolneezes	
I. sehnu klafê	26 skolneeki
II. " "	38 "
III. " "	28 "
I. meitu "	12 skolneezes

Kopâ 138 audseknâ.

Lai skolu padaritu pehz eespehjas peeeetamu masaturigeem, skolas nauda noteikta pasema, proti: preeksch sagatawofchanas klafem schai mahzibas gadâ 15 rubtu, no nahkofschâ mahzibas gada, turpretim 10 rbl. semestri,

I. un II. klafê ta ir 20 rbl. semestri,

III. un IV. klafê 25 " "

Schahda atlihdriba pat pee augsta skolneeku skaita (40) katra klafê sedz tilai isdewumus skolotaju algofschanai. Tahdâ kahrtâ ari paschos labwehligatos gadijumos Ekon. mistkai Sabeedribai nahksees segt isdewumus preeksch mahzibas lihdsjeku eegahdaschanas, apkurinaschanas, apgaismoschanas un zitu fihku skolas wajadsibu apmeerinashanas. Truhzige un sekmitige audseknâ teel no skolas naudas pilnigi atswabinati. Teiktâis gaischi norahda, ka min. skola ir nodibinata preeksch lauku eedfihwotaju prasibu apmeerinashanas un nebuht nespekulê us kahdu nebuht materielu eeneffigumu.

Isdewumi preeksch skolas ustructureschanas telofschâ mahzibas gadâ safneeds schahdu sumu: Telpu ihre ar apfildischanu un apgaismoschanu, 11 skolotaju algofschana, apkalpotaja alga, isdewumi preeksch mahzibas lihdsjekteem, mebelem, daschadi fhhti isdewumi, kopâ 7,574 rbl.

Genahkumu no mahzibas naudam telofschâ mahzibas gadâ war rehfinat 2,615 rubt., zaur to isnahk ta Ekon. Sabeedr. ir japeematsâ ap 5000 rubt. Lit masê eenahkums no skolas naudas isskaidrojas zaur to, ka daudsi sekmitige audseknâ un tahdt behrni, kuru wezaki kalpo pee Ekon. Sabeedr., no malfas top pilnigi atswabinati, tur-

pretim Ekon. Sabeedr. beedru behrneem teel atlaihti 10% no tas paschas sumas.

Skolâ darbojas sekofchi 11 audsinataji:

- 1) Augusts Kalninsch, skolas preekschneeks, inscheneer-technologs, beidsis 1899. g. Worku semkopibas skolu un 1908. g. Rigas politehniskâ instituta kimijas nodaku.
- 2) Wasilijs Radtschenko, walsts padomneeks, beidsis 1884. g. Peterburgas skolotaju institutu.
- 3) Wilhelms Dsolinsch, beidsis 1909. g. Rigas politehniskâ instituta mechanisko nodaku.
- 4) Woldebars Leepinsch, brihwmahksineeks, beidsis Peterburgas konserwatoriju.
- 5) Jahnis Wihtols, mahjkskolotajs.
- 6) Frizis Paulits, beidsis skolotaju seminaru.
- 7) Eduards Bersinsch, mahjkskolotajs, beidsis 1902. g. Terbatas gimnasiju.
- 8) Aleksandrs Lukums, beidsis 1904. g. Rigas garigo seminaru.
- 9) Alida Stirne, mahjkskolotaja, beiguse 1908. g. Draudsin meitu gimnasiju Rigâ.
- 10) Lisete Bihrin, mahjkskolotaja, beiguse 1890. g. Trihsweenibas skolu Jelgawâ.
- 11) Olga Jwanowitsch, mahjkskolotaja, beiguse 1908. g. Jastrmschinskâs seeweeschu gimnasiju Rigâ.

Stundas pehz klafem sadalas schahdi:

Sagatawofchanas klafes	26 stundas nedelâ
I. klafê	27 " "
II. "	29 " "
III. "	30 " "

Skolâ ir ari kimiskâ laboratorija.

Lai audsekaem brihwâ laitâ nebuhtu jameklê ispreezas ahrpus skolas un janokuhst daschkahrt schaubigâ sabeedribâ, tad pee skolas ir nodibinats puhteju orkestrs, kuru wada kahds skolotajs un bes tam pastahw ari dseedaschanas koris. Tapat pee skolas darbojas frantschu un anglu walodu skolotaja. Meitenem mahza rofdarbus. Pawafari nodomats farihlot ar audsekaem ekkursijas preeksch praktiseem darbeem botanikâ un soologijâ.

Lai kahrtibai, kahdâ skola teel apgahdata ar wiseem nepeezeeschameem lihdsjekteem buhs weenmehr tas pat mehrtis, ar kahdu ta tila atwehrtâ, t. i. ufturet preeksch lauku eedfihwotaju schkiram tahda tipa mahzibas eestahdi, preeksch kahdas ir raduses wajadsiba un kahda lihds schim laitam weetejeem eedfihwotajeem naw bijuse safneedsama.

Skola nedod nekahdu teefibu un preekschrozibu walsts deenestâ. Tahdas nostahdischanas ussweramâ puse pastahw eelsch tam, ka kursu beiguschee neisflihdis no mahjam un semes. Teeffibu truhkuma kaunâs puses isteizas eelsch tam, ka audseknâ nedabun atwatinajumu no kara klauffbas ispidischanas lihds isglihtibas beigshanai, tas buhtu lihds 22. dsihwes gadam — Bet, kas tas swarigakais un kas wifu usswer: wini paliks tepat dsimtenê.

Klintis.

Petera Leepina originalstahits.

(Turpinajums.)

Wagonā kur Wikums — apakšklareivji faspeeduschees wairat weenā galā. Otrā wagona galā feldsefels ar feewu. Schaif wagonā ari Subarews ar Lugajewu. Dauds wini abi dseed un runā. Subarews faka uf Lugajewu:

„Tehwijai, mihtais, wajaga deenet. Beigschu deenestu — eefchu uf Sibiriju — tur manim krusstehws. Wiasch uf tureeni aigahja, kad winam prahta nebija ij pufes tit kà man tagad, bet tagad preefsch wina nonem zepures — inscheneeri . . . tagad wiasch — bagatneeks . . . Es aiseefchu pa preefschu. Tad rakstischi tew. Tu aisbraukfi. Es stahdischi preefschā krusstehwam: mans labafais draugs pasaulē, doodi winam weetu kur war turet labus firgus, labu feewu, — un kur war nemt labu loni . . . Wiasch pasfatisees uf tewi. Padomās, — teiks: ja, sčhe — nem. Gedos tew sčhmiti, kur aisbrauzi un dsihwo . . . Tad tit mehš dsihwofim! . . . Es par strahpi esmu jau noberšis fimtu un tšchetras bfočas — redsi, zit dauds esmu wara puleerejis, — bet tur mehš ehdišim ehdeenus no diwi fimti un astonām bfočam . . . Sahtumā gan bfočas berst bija gruhiti. Peezetos tuhlin pehz pusnaktš. Čju atejas weetā — trinu kegekus par pihschkeem un berschu bfočas. Gabas wehl kahds deschurants — dod pa kaku, — pa kaku — lai netraujejot meera . . . Newareju wairs isturet. Teitschu Lauftim: kad tu beidsees, bet doodi man kahdas schelwes, ar kurām drihfi waru nospodrinat bfočas. Wiasch prafa: par zit? Es faku: par wolti! Tu nekristitais zilwels, redsi, manim taf dsen dwehseli laukā . . . Bet ja man neta neatnešfi — paschu tewi fasitischu ar nenoberstām wara bfočam . . . un tawām bungam ahdu un schores fagreessichu . . . ij fitamās wahles pahpleshfischu abas . . . Nahf schihds no fawām leeldeenam rotā, iswed mani sehtā, parahda jau semē eeraktu fšahbes pudeli. Gedod ari masu pudeliti kur eeseet, kad wajaga . . . Nu man gahja labi! No bfočam nebija bail . . . Lauftis preefsch manis bija engelis — newis schihds . . . Isdeenefim tehwijai — braukfim uf Sibiriju — eh! Dseedasim brahli . . . Dseedasim:

„Wanagi kà ehrgki zetas . . .“

Feldsefels ari abi ar feewu fahla dseedat:

„Grubej turki fajeltees —
Wanditees uf wifam pufem.“

Dseedot wagonos — wilzeens tāpat dodas uf preefschu. Sleschu galos riteni fitotees itkà kaut ko aprauj . . . itkà kaut ko no jaunā ustwer . . . Scho jo gaischi, leelas, juht Lugajews, jo kad Subarews beids — wiasch eefahf jaunū dseefmu . . .

Ap pusdeenas laiku ilgaku laiku bija peestahntne kahdā stazijā, pee kahdas gubernas pilsehtas. Apakšklareivji isflichda pa tuwakām fšhpretschu bodem. Pahrpildita no wineem ir ari Suikanowa bode. Apakšklareiwis Sucharews fahf dingetees:

„Tehwijas fargeem — pahrdodi lehtaf. Nedomā no wineem bagats titf. Redsi, kahdas tawas filkes: tihri — atlas . . . Dodi man winu peežas mahrzinas, bet no zenas atlaid . . . Nedomā no tehwijas fargeem bagats titf — wini tewi paschu fargā . . . wini ij tawu bodi ar wifam filkem fargā . . .“

Peezi mahrzinas filku stahweja uf fwareem. Suikanows deewojās ka dots dauds lehtaf kà ziteem. Tuwat stahwofchee apakšklareivji peebalsoja gan weenam, gan otram. Ziti atkal nahja un gahja uf wagonem — peelituschu filkes mehstefu peedurknēs un keshās no filku muzas pee durwim . . . Kad muza jau bija tufšha un Sucharews wifas filkes nolizis rindā uf letes, un kad ari peebalsojufchee apakšklareivji pastarpam bija nopirkuschu pa pajimai machorkas un spitschtu — Sucharewam uffauza Swistulows:

„Čefim, lai paleef! . . .“

Wifš aigahja. Suikanows fweeda atpatat muzā nepahrdotās peežas mahrzinas filku, bet, tawu brihnumu, — winas nokrita uf muzas dibenā palituschā fahlijuma . . .

Wilzeens ar apakšklareiwjeem gahja tahfat. Bija faulaina, jauka pawafara pehzpusdeena. Winā, drofchi no aisburwes Suikanows war iswelt kaltet tufšho filku muzū.

Kahjneeku diwisija, kurā deen ari Wikums, schogad lehgeros neet. Wina eenems galweno wakti weenā no galwas pilsehtam. Talab schauschanas kurfs ari tika steigts ar leelako flubu . . . Wifam laika mas, bet pahreet wifseem wifu wajaga. Schahdā stiprā steigā, stiprā darbā — radās ari dauds flimu. Ziti flimo isflidamees par tahdeem — lai atpuhstos, bet ziti ari teeschamibā paleef flimi. Pulka flimnizā katru rihtu faeet toti dauds. Wezakais ahršts par to kauns. Retu ismeklē, bet wairumu atlaisch tāpat. Bet no atlaischeem nahf atkal daudfi par jaunū — otrā, treschā deenā . . . Tahdeem, beeschi, raksta uf rotu ka wesels, lai leef sem flintes par meleem. Schahdu rakstu fanehma rota ari par Lugajewu. No flata Lugajews bija fahrts, bet gahja jau ilgaku laiku uf flimnizu. Rotā winu bahra feldsefels. Slimnizā winu bahra — ahršts. Feldsefels par scho bija preezigs, jo wina isteizeens uf rotas komandeeri, ka Lugajews — flinkis un melis — apstiprinas. Pats feldsefels usluhfoja, ka wifa foda apgehrba swars naw weeglaks par diweem pudeem. Pats flatijs, ka Lugajews apgehrbjas pareifi . . .

Lugajews jau bija nostahwejis wairaf kà stundu sem flintes — tad — nokrita . . . nokrita wiasch fwabadi, itkà buhtu ar wifu meerā . . . Peeftrehjis pasfatijās winā deschurants. Sinoja feldsebelim. Pasfatijās ari tas. Atnahja — ahršts. Wiasch tagad nerahjās . . . Tagad Lugajews bija — bahls . . . klahs aufsteem fweedreem. Ahršts fajija — miris . . .

Otrā deenā pulka pawehlē bija fajits, ka sčha pulka ta un ta bataljona, tahdas un tahdas — rotas — apakš-

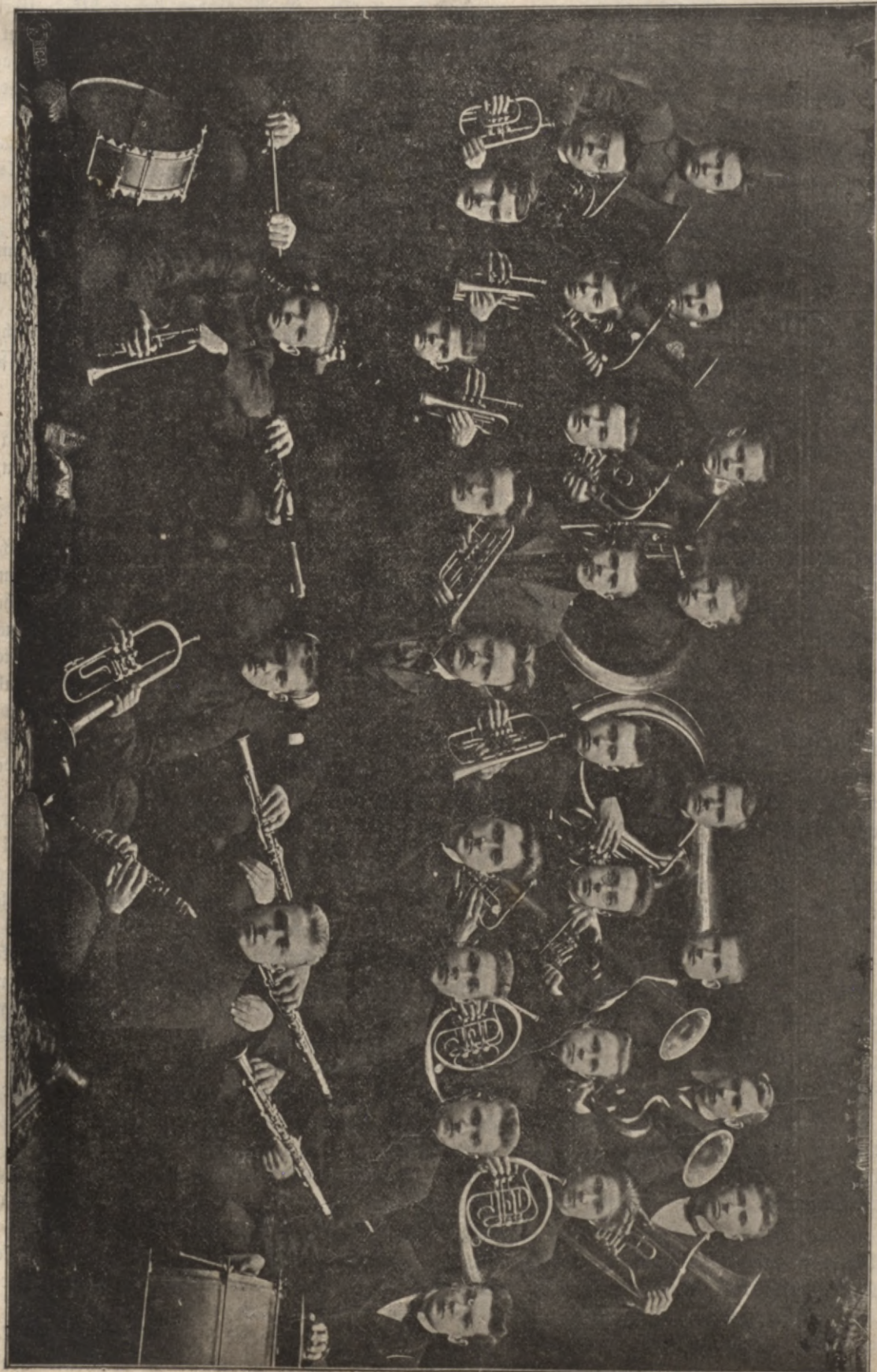
kareivis Lugaļevs — ņirdņis ar kaħdu kroniņtu ņlimibu, un tapeħz ta un ta gaħa, taħda un taħda mehneņņa Ćeenā — ņpeħji miriņ paņņ ņawas rotas telpās . . .

Lugaļevu aiņweda tās paņņas rotas ņirgu puifņs, kuŗā Lugaļevs Ćeeneja un kuŗā bija tiņ ĆauĆņ Ćņeefņu ĆņeēĆajiņs.

Bija pulka ņlimnizas beħru waħgi. PaŗaħĆija wiņu peħz liĆuma waĆaĆņiģā noĆaĆa apaņņņkareiwju ar ņintem. Se-koja ņaħĆam ari paņņ rotniņs un ĆunĆņineēņs eĶot ņta beħru maŗņņu . . .

Metās jau krehņla, bet eeļu lutturoņ weħl neatņpiħĶ

ugunņ. WiĆumņ ņņo-
waĆaŗ paŗ ņunĆi-
neeku uņ gaĶwas pil-
ņeħtas zeetolņņna
walna, pee ņlagas
torna un leelgaba-
leem. Staigā pa
walna ņņħkaunĶi, gaŗ
leelgabaļu rindu pa
Ćeħteem, kaņ eeraħĶa
ņtundineekam zeĶiņu...
Viņ zeetolņņna kaĶto
atmeņu ņeenas —
upe. Uņ wiņu greeņti
ari leelgabaļu ņtobru
gaĶi. Ar kaĶteem
atmeneem ari iņliĶti
upeņ kraņti. Upe,
waĆara krehņlā leekas
— nekuņtas. ņiĶai
weens otriņ pelĆoņņņ
kuģiņ ņaņņuħpo upeņ
uħĆeni un ĆņiŗĆami
peeģlaunņ pee kaĶto
atmeņu kraņteem
wiĶauņ. Leħni uņ
walna ņtaigā WiĆumņ.
Wiņa ĆweħņeĶe Ćņiħwo
ziĶur . . . Staħweja
lā ņtundineēņs pee
pils uņ weena, ar
Ćņiħwako kuņtibu,
eeĶas ņuħra . . .
ņur tuņņņi Ćruħnā
ņeēnā eeĶalņņ laiĶa
ņtaĶliņ, kaņ ņaħņta
— reiņ liħĆņ tai weetai
ir ņaģeħleēņ uħĆenņ...
bet to tiĶai mirĶli
ņpeħji weħrot —
apaņņņkareiwja —
ņtundineeka — goĆņ
jaatĆoĆ gaŗam eĶo-
ņņeem wiŗņneekem...
MirĶli wiņņņ ņta
kaħĶu ĆauĆņņtaħwu,
ņenaĶnē zeĶtu eħtu...
ņtaĶa, ņa eħĶas wiĆu,
welwē, eeēē eeĶa...
ņtaĶa uņ welweņ eņo-
ņņo grandioņo, arku...

Ķaunņaimneģiģoņ ņroĶas ņroĶneĶu puņņeĶu ņoŗiņs.

Mirkli winsch wehro ari kahdu netahku stahwoscho pee-
minelli, — mirkli dshwo dwehsele to dshwi, par to ap-
lahrt nestahsta, bet — tas mirkli — atkal jaatbod apafsch-
kareiwja stundineela gods garam ejoscheem un brauzoscheem
wirfneekem . . . Un stinti rofam zilajot, godu atdodot, —
noteiktos, isturetos panehmeenos — noguris faleezas
lihdsigi granita izirsteem milschu tehleem, kas blakus
ehtas leeweni tur us saweem plezeem. Skulptors — ir
bijis ari zilweks — tehlam galwu noleezis, izjirtis, fa-
leektu us paschu milschu kruhtim, — radijis ari — milschus
— wehrgus . . . winsch ari jau sinajis: satreekt
galwas no leewenu swara — ir aprakt kapā
paschus milschus . . .

Tā domā Witums par to, kas noteek us
preteja upes krašta. Nofkan zeetofschna furantu
swans. Skana pahtrauz domu pawedeenu . . .
Winsch mirkli tā pasuhd . . . tā pašmaida par
krahšchām puku dobem, kas no walna augščas,
zaur koku krones redsamas ap zeetofschna kome-
danta mahju . . . Mirkli tā usklausa kahdas
dseefmas fšanu . . . kas winu aissneeds lihds ar
pantera, tigera, lauwas balss sawadibam . . .
Un tad atkal paleek pee sawas reis bijuschās
stundineela weetas — pee schai zeetofšni eeslodšito
zeetuma, pee winu dselšs sehtu wahrteem, pee
winu ar dselši apfaltām zeetuma durwim . . .
pee otrā deenestā noštrojušcheem, apafschkareiwjos
tituschcheem wirfneekem — winu teescheem usrau-
geem . . . Us scho domu ari usfīt kuranta
swani . . . šitot stundas zeturfšni — augstu pa-
leek schuhpojootees pret semi, tāpat tā schuhpojas
weenatnē eeslodšito prahts par sawa pehdeja
mirkla apšinibu . . .

Witums nelawejas pee ta, kas schuhpojas
pahr besdibeni . . . Tas ne tilai domās, bet
ari darbā . . . Deenās pastaigajotees, winsch tā
neko nesinadams — taisni gahja eefschā tur —
tur apafschkareiwjeem eeeja — aisleegta. Ga-
dijas, pee wahrteem stahwoschee neeefstajās —
winsch eegahja tahku tahdā dahrsā . . . Bet
winu peeklahjigi luhdja iseet un tilai ahrypufē —
winam aisejot noteiza:

„Kahjneeku schurka — mulkis . . .“

Tahds winsch bija dshwē. Tahds winsch bija
ari domās . . . Winsch nedomā par to, tā stahweja
naudas kaltuwē par stundineeku, kahdi tas gahja flattit . . .
Nedomā tā stahweja par stundineeku walšs rentejā,
pulwera un erotschu gatawotawās — nē, bet winsch domā,
kā stahw par stundineeku naudas kaltuwē — fonda ehtā.
Gaischi eedomajas ka eeeet zaur dselšs sehtas dselšs wahr-
teem — naudas noliktawas koridori . . . Staigā pa
koridora zeeti fkanoscho kulu . . . Skatas, reds zaur trim,
us divi pufes weramas katras, smagām steenu durwim —
ehtas eefscheni — ar dselši apfaltu naudas lahschu rindas.
Durwis noslehgatas ar schlehrfsteeneem, ar leelām atflehgām,
atflehgās un steenu kloki — ar sehgetu speedumeem . . .

Peenehmis preefschēja stundineela raportu par watejamo
wectu — apflata schos steenu klokus un atflehgu sehgetu
speeschamos . . . Wiseem teem wajaga buht nebojateem.
Tad, palizis weens, no lehneem fokeem klaudšot ehtas
kulam, domas atkal miht, tur pa toka eelas brugi tā ehrgfi
laischas lepnas karites un melni . . . Sina jau kusch
no knaseem straujaki brauz, kusch wifu bagatals. Sina
ari, kusch wisplafschako dshwi wed . . . Pasifst jau ari
wairafus, kaut beefchi war ij malbitees . . . Bet wis-
pahrigi sina nemaldigi, ka ir karites — preefsch kurem

Regaisa breefmas Italija: Rafamiffchiolas (Casamicciola) eela.

eela jau no tahleenes ir swabada . . . kuru melni tā
ehrgfi — laishas . . . Ir kareetes, kuras us preefschu
teek wideji, bet kuras spihd spilgtu krahšu atsegtās mehsteku
oderes . . . Ir ari weentahrschi wahgi ar uszetamu ahdu
— tā juntu — schis junts stahw uszeltšs tā labā, tā
flittā laikā, tā deenā, tā ari natti — winu kutscheeri stipri
fauz: jeku! . . . jeku . . . Un kad gadās kur usfauzenam
— tomehr til drihfi zela nawa — tad nosahneem flatotees
us to, war redset, ka brauzejam — kungam — pee sah-
bakeem — peefchi . . . pee sahneem — sobens . . . Scho
winsch sina neschaubami . . . Schis ari winam stahsta

koti dauds . . . un klausotees schai stahstâ, winsch eebrauz galwas pilsehtâ kâ leelato smagumu ormanis . . . Brauz winsch garam swehru dahrseem, eerobeschoteem no smailu egfu lahrschu sehtas . . . brauz winsch garam gresnâm wasarnizam . . . reds wisu to un brauz tuwat weenai no galwas pilsehtam . . . Zelsch ir tahsch. Rati us atmeneem fitas, bet spehzigee sirgi — wesumneeki — welf wisu us preekschu . . . us pilsehtas — zentri . . . Un tur, kur stary trotuaru koku rindam jau — puku dobes — tur kur dahrjos jau struhflu atas schtahz un kâ warawihksnes faules gaismâ isleezas, kaut ari debes wisu skaidrakâ, — tur jau leelo smagumu ormanis — issudis . . . tur jau lepnâs karites nes us preekschu melni — kâ ehrgti . . . Tur jau ari winam neseko — ormanis — tur jau winas pawada zitas — pehz ahtruma spehjas . . . Un steidas winas wisas pa pilsehtas lepnatam eelam . . . Un atkal tur kur pat semo mahju jumti pasuduschi . . . tur dsitâs zela dobês jeb klajuma smiltis palikusê ratu fleede rahda — ir kaut kur zilweti . . . atkal te ir pasuduse — lepnâ karite . . . Reti te, us kahdu nebuht pufi welkas prasti semneeku rati, peekrauti ar ogam . . . sehneem . . . luhkeem . . .

Schee ir diwi tukfneschi . . . Wini wehl sweschi weens otram . . . Abi wini ari nihst weens otru . . . tikai abi wini mihle leelato smagumu ormani . . . Schis pehdejais fina robeschu . . . smejas us abam pufem . . .

Protams, ari schi doma naw jautra . . . Bet nepraseet, luhdsu, jautribu tur, kur pat naudas lahdes, winu atslehgas un sehgelejumas — putekki klaj . . . Neprafat, luhdsu, jautribu tur, kur pat Witums to wehrojot pee durwju steeneem peespeesch sawu waigu . . . skata — apfahrt dselsa sehtu, pee kuras wehl zits stundineeks . . . Saku tapehz — neprafat te jautribu, bet ja warat — klausat kâ atskan stundineeka foti us koridora kula . . . klausat kur nokriht zeetokschna kurantu skana . . . un lihdsi ar scha wakara stundineeku us zeetokschna walna, pee leelgabaleem un flagas torna, — usmaidat jel mirkli trahschnâm puku dohem, kuras zaur koku kromeem wasaras nakti, ap komehdanta mahju — tumfâ faredsamas . . .

Wakara luhgschana jau nodseedata, bet rotas telpâs, kurâ deen ari Witums, wehl arweenu jautriba — tikko isdewa maifi — Atkefejews us deribas apehda feschas mahzinas . . . Wehl winsch issauza pretineeku, kâ ar diwi stopi dschreena winsch wehl apehdischot — desmit mahzinau baltmaises . . . Redsedami, zil ahtri Atkefejews apehda rupjo maifi — wifl atteizâs. Atkefejews teiza, kâ winsch tikai tapehz diwam deenam isdoto maifi nenoehdot us reifi, kâ — neisnaktot rehkina, — tad ilgi jaisteel pawisam bes maises. Apehsto maifi, par wairakeem, atdewa Atkefejewam atpafat. Winsch par to bija preezigs . . . Sahlâs ari zitas spehles: weens zepurê eelita galwu, uslika rotas us muguras, kahds no apfahrt rindâ stahwoscheem fita ar plaukstu us plaukstas — wajadseja usminet — kuresch fita, ja ne, fita atkal, kamehr usmineja . . . Kahds wezafajs apalschofizeers bija usnehmis us plezeem jaunako apalschofizeeri — Wolodinu . . . kahjâs us plezeem stahwot,

rotas pee rotam turot — gahja pa rotu . . . Zits bija labs kuhleu metejs: weenâ pufê, atsewischkai gultai, us grihdas atspeeda rotas — krihtot ar tahdu sparû fita muguras widu us gultas — lai otrâ pufê stahtu taifni us kahjam . . . us grihdas . . . Zits stipri dseedaja:

„Welti, welti tu sche marschê . . .

Welti tu sche kahjas fit . . .

Mulkis bijis, efi, buhfi —

Mulkis mahjâ aiseefi . . .“

Wifl no jautribas bija aistrauti. Tikai reisam, kad trofknis drusku apklusâ — noschmihksteja fiteens — delnas pret delnu . . . Sita wairaf tas — kas spehje eefist . . . fita — stipri . . . Notas laudis wifl mahjâ. Nota kâ deschurejoschâ ugnsngrehta gadijumâ jeb ari paligs polizijai.

Wifl nakti ugnsngrehta negadijâs. Rihâ issauza paligâ polizija us kahdu kugu buhwetawu. Neka noteikta ari tur nebija. Apalschfareiwju rota bija issaukta no rihâ. Gepreeksch pusdeenai weda tuwatâs, ugnsdscheseju komandas sehtâ. Dewa baltu maifi un tehju. Isdalija to paschi ugnsdscheseji un ugnsdscheseju apkalpotaji — warbuht seewas. Preezigs atkal par scho bija Atkefejews. Winsch runaja ar ugnsdscheseju:

„Lihds ko atwatinaschos — tuhlin eefneegschu luhgumu juhfu preekschneezibai lai mani peenem juhfu kamandâ. Kas te ko nedeenet! Es ne nekâ nebaidos . . . Wifl seeweetes isglahbschu no ugnsngrehta . . . un glahbjot skaitlâs wehl noskubystischu . . . Lihds deenestam strahdaju ogfu raktuwês — redsi — man us gihmja silumi, tas ir no tam: lihds ko strahdajot ogfu raktuwês ko eewaino — rehtas weetâ paleef silums . . . Nobeeneschu kahdu laitu par ugnsdscheseju, tad eefneegschu luhgumu lai dod atwatinajumu. Braukschu us sawu dsimteni — galwâ misina kimeris, ap widu kanepeju josta, pee winas — wirwe, ahkis un zirwis . . . garos, jaunos schtschegrenu ahdas sahbatos . . . Geeschu mahjâ — ussautschu: sweifi! — jau deg! . . . Tad eeschu pee tehwa. Prafschu: kamdeht naudas nesuhitiji? Tu mani jau pahrmahziji, bet nu es tewi — atmahzischu . . . Winam ir leela, farkana bahrsda — sahlschu purinat ais tâs . . . winsch sahls kleeht. Strees winam paligâ mana jaunâ mahte . . . bet es tad sahlschu futat tikai jauno mahti . . . tad atkal ij abus, abeem teifschu: sche jums — atpafat . . . sche jums — atpafat . . . Turpat netahlu dsihwo mahzitajs. Kad mehshahkam kautees, tad mana seewa skreen us winu . . . Nu, lai ar eenahf — mahzitajs, mana seewa, mans brahlis un brahka seewa . . . Mahzitaju es isfweedischu no istabas . . . bet tad zitus wifl — sukaschu . . . Man wini wifl jast . . . Dglu raktuwês labi pelniju. Naudu suhtiju seewai un tehvam lai eedshwojas, wini tad man palihdses . . . bet wini man nesuhita ne — gnoja . . . Utraksta: kur tu, — tur ij tawa nauda . . . Tehws appezejees otreif . . . brahlis dsihwojot ij ar manu seewu . . . Winus wifl wasjaga fist! . . . „Kâ tu domâ,“ prafa winsch ugns dschesejam, „ko lai zitu fitu tehwa weetâ?“

„Tew wajaga fist paschu tehwu,“ atbild tas.

„Pareisi . . . lai gan — schehl — tomehr — jaft . . . pelnijiis . . . Winsch pats mani ta mahzija. Reif weenu gribeju fuhdset pee teefas. Tehws faka — ne, tikai faft . . . Labi. Redsu winsch ajsbrauz zaur muhsu fahdschu us pilsehtu. Es gaidu kad brauks atpakal . . . Brauz. Sehd us darwas muzas, — es tik winam pa kahjam . . . es tikai winam pa kahjam . . . Mahzitajs solotees mani fuhdset . . . Es panemu pudeliti schaba, pazinu tabakas — eju pee wina — luhdsu fwehtibu. Winsch mani fwehtija. Gedsehram kopā. Tabaku atstahju winam weenam pascham . . . Draugi atkal . . . Wisu sinu . . . Wisu isdarischu . . .“

Ugunsdsehsejs flaweja Metsejewa drofmi. Kahdai seeweetei lika winam wehl atnest tehju un maifi . . . Un ilgi wini wehl runaja ka draugi — ka ugunsdsehseji . . .

Uf ugunsdsehseju torna pazehla signalu bumbas. Nostaneja ari issaulschanas swans. Ugunsdsehseju komanda peenehma zitu notrahfu. . . Neilga laikā jau wineem tahku preekschā signa- listis aulefchojofchā firgā — fauzā brihwu zeku . . .

Uf pretejo pufi upei — steidsās ari rota apafschkareiwju. Dega kara apgabala intendanturas labibas krahtuwe. Ehlas bija koka. Laiks — faufs. Wehtra no juhras puses. Nodoga wifs lihds pamateem.

Ugunsgrahks bija uf preteja kraista kugu buhwetawai, kur schorist issauza polizijai paliga apafschkareiwjus . . .

Apafschkareiwji ehda pusdeenu kad no kahda bataljona kanzlejas isnahza ta pascha bataljona komandeeris. Witums deeneja scha bataljona pirmā rotā. Bija schodeen par deeneneeku. Winsch ari wadaja pa zeku, netahku no rotas, bataljona komandera firgu. Fon Smeschkalins bija parefnis. Isejot no maises zeptuwes — winsch nehma lihdsi maifi. Ehda pats, dewa ari firgam. Bilweks winsch bija weenkahrschs. Ischinā — apafschpalkawneeks. Winsch neeerebseja ka godu atdodot preeksch wina apafschkareiwji stahjas uf frontes, — winsch to redsot meta ar roku, fazija: prom . . . Nunaja winsch tikai stiprā balsi. Bahra winsch wifus stipri. Katru folijās, ja nelabofchotees, aifwilt ka lahzi pee teefas . . . Bet neweens wina nebaidijās, neweens nesinaja minet tahda, kuru apafschpalkawneeks

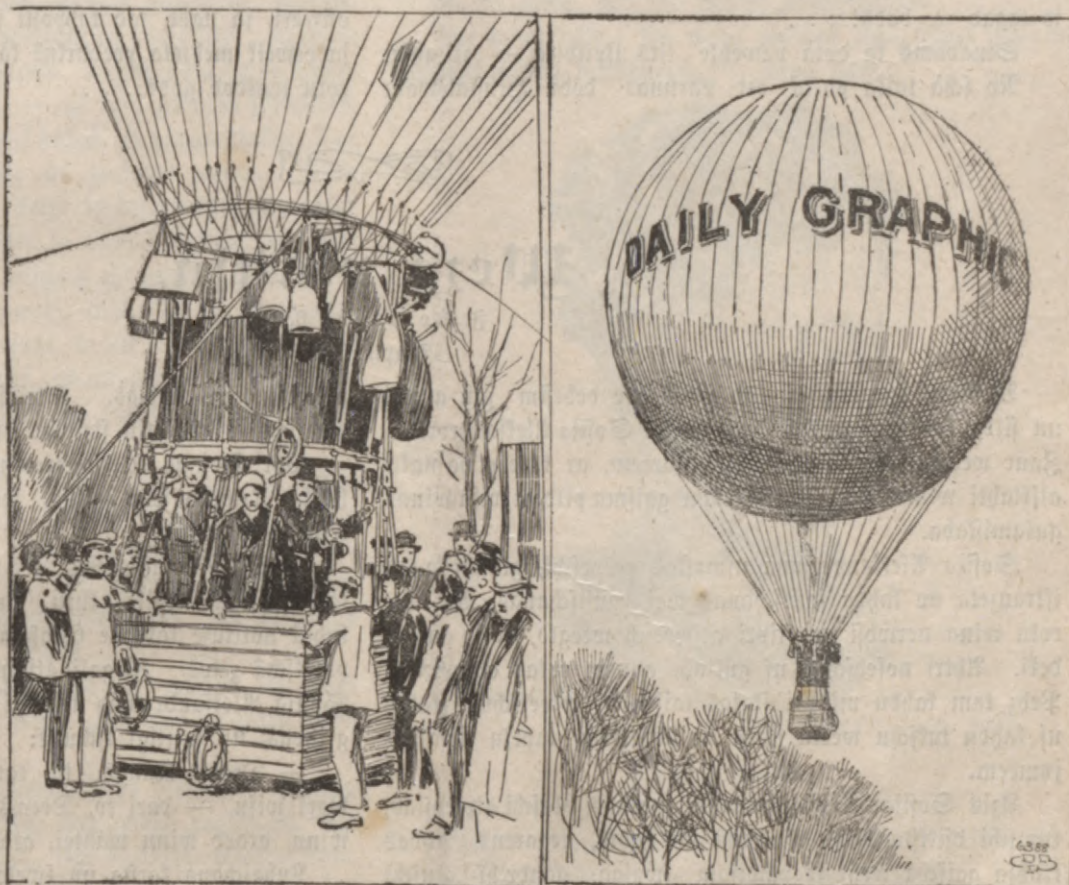
fon Smeschkalins — buhtu nodewis teefai . . . Wina balsi bija lehna, flaidra un stipra. Winsch tikai uf pulka komandera pawehli, pulka fwehtikos komandera pulku. Ari tagad nostahjees uf sawa bataljona pirmās rotas durwju tilta, stipri fauz:

„Deeneneek, wedi schury bataljona komandera firgu!“ Witums peeweda firgu. Fon Smeschkalins atwadijās ar sawu adjutantu. Kahpa firgam mugurā, un tikai weenu kahju eelizis fedlu kahju kahpsli — jahja prom. Pasfatijās uf Witumu. Szija:

„Deeneneek, paldees par mana firga paturejumu!“

„Preezigs zenstees juhsu augstfimtiba,“ atbildeja Witums.

Pa zeku, pa kuru aifjahi fon Smeschkalins, nahf otra

Gaija fugis „Daily Graphic“.

deenesta wezakaiss apafschofizeeris — Grustatews. Winsch deenejis jau kahdus gadus otra deenesta. Tad — atwafinajees . . . bet kur ween fastapis referwistus, kas winu pasinufchi, — atmafajufchi . . . Glahbdams dshwibu — aifgahjis uf zitu gubernu . . . nokuwis wihfes, rupjās nahtnas bitfes, sakahdas zepure, wezā, zaurā, baltā — kasu ahdu kaschokā — atkal eestahjās turpinat otro deenestu. Tagad winsch nahf no pulka stroderu darbnijas: jaunā mundeerā ar feltitām galunem un fudrabotas galunes lenki uf weenas rotas peedurfnes . . . Wifur aplahrt few juht melnu, jaunu tuhku . . . ar smaidu pahrlahjas feja . . . Redsot pretim jahjam apafschpalkawneeku, — ar majestatiski isgahstu kruksti winsch godu atdodot — nostahjas uf fronti . . .

Pret Hrustatewu aptur firgu fon Smeschlafins. Prafa:

„Kas tu tahds est?“

Hrustatews isstahstija fairu dshiwes gabjumu.

„Kahdas gubernas tu est?“

Hrustatews pasazija.

Apaftchpalkawneeks drufku padomaja. Tad fauja:

„Deschurejuscho feldsebel! . . . Un deschurejoschais bu—undseneek!“

Kad fauktee pee wina bija peestrehjuschi, tad teem winsch ari tikpat stipra balsi la bija fauzis — pawehleja:

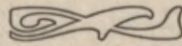
„Tu, bungufftej, ej uf maises zeptuwi, atnes un eedod weenu kutuli maises schitam Hrustatewam . . . Un tad tu, feldsebel, wina wedi uf keshi un pawehli lai winam dod weenu supas btodu . . . lai winam dod — diwas supas btodas . . . Es sinu — tai gubernâ no kuras winsch — ir tagad — bads! . . .“

Sinadams ka dotâ pawehle tiks ispildita — aijjahja.

No schâ laika pulkâ eet paruna: dodi Hrustatewam

supu . . . Kur ween schis pulks neetu — wisur apraksta: dodeet Hrustatewam supu . . . Scho parunu fina pilsehtas Stengeres eedshiwotaji. Wini ari fina ka Hrustatewa draudsene ir — pulka Lihse . . .

Par scho runâ ari apafschkareiwji nesot kahpostu toweri pa Stengeres garako eelu. Schi eela ir taifnakâ lai eetu no pulka kahpostu pagraba uf ta pascha pulka apafschosizeeru apmahzifchanas komandu. Toweri nes diwi zilweki, kas samehraki pehz auguma. Wini eet pa eelas widu. Dtri diwi zilweki, kas atpuhschas no neschanas, eet pa trotuaru. Tâ ka kahpostu toweris janës werstes pusotras, tad ari pahrmains nesot nogurst, flahpst . . . Pa trotuaru ejoscheem rokâs panemti no towera — kahposti . . . ejot — ehd . . . meerina flahpes un ehstgribu . . . Ar weenu wini flatas ari aplahrt, waj neredf nahkam kahdu ofizeeri, ja nahf, tad kahposti jafaschnauds tikai kreisâ rokâ, japeewelf mehteta peedurkne la newar redset, bet ar labo roku jaatdod gods . . . (Turpinat wehl.)

Wezâ mahja.

F. Sologuba stahfis.

(Turpinajums.)

Wehlaku par wisam, kad saule pee debestm jau augsti un flida karsti, usmostas Bora mahte Sofija Aleksandrowna. Zaur weeglajeem gaischajeem aistareem, ar kureem pa nakti aistlahiti winas logi, jau gaischu gaismu pildita wisa winas gufamistaba.

Sofija Aleksandrowna usmostas peepeschi, gluschi la kad istrauzeta no kahda faulshanas waj dauflshanas. Ar labo roku wina nerwosi un stipri atfwesch weeglo, balto gultas deki. Ahtri noschshas uf gultas, apnem rokâs ap zekeem. Pehz tam kahdu minuti flatas taifni uf preekschu, flatas uf kahdu tukschu weetu stary gaischateem tapetu israibojumeem.

Azis Sofijai Aleksandrownai melnas, plaschi atplehstas, tumfschi dshirkstoschas. Gihmis tai bahls, eegarens, ahdas krahfa gaischa wehl it pawisam swaiga, gandrihs gluschi bes kahdam grumbam. Luhpas degoschi farkanas.

Sofija Aleksandrowna flatas, flatas gluschi la fastingufe no kahda brihnuma waj peepeschas parahdibas. Klanas uf preekschu un atpafak.

Tad wina nerwosi, gluschi waj ar weenu lehzeenu uslez no gultas. Strej pee masgajamâs btodas, — balts marmors un farkans koks. Masgajas ahtri, la steigdamâs. Peestreen pee loga, atrauj aistarûs, flatas ustrautti — kahds ahra laiks, waj naw pee debestm mahsoni, no kureem leetus waretu zeltees; tad buhs uf zeta dubki, uf zeta pa kuru mahjup brauks Bora.

Debest juhsmigi preezigas, behrsini schuschina faufi trofchnaini, swirbuki nebeddigi un spehzigi tshiwina, — wisf saksch, gaischs, koschs, no wisa pretim pluhst zeribu un gaidu isteikme. Ir dshirdamas bahfs, sakleedsas flani,

preezigi, un smejas. Steidsas wisur laut kas smeekligi preezigs, — steigtin steidsas dshiwot.

Par Sofijas Aleksandrownas waigeem asaras straumem lihst. Kruhtis sem baltas, weeglas natts jakas zetas un triht drudschaini.

Sofija Aleksandrowna eet pee swehtbildes, ruhpiji ar kahju atstumj tepiki, kuru jau no wakara tur sinamâ noluhkâ nolituse kalpone Glascha. Nokriht wina swehtbildes preekschâ zelos. Beigali atftas pret grihdu weeglinam, — Sofija Aleksandrowna steidfigi trustas, klanas ar peeri pee grihdas, un kaifligi tshulft:

— Deews Kungs, tu tatschu fini, tu fini wisu, tu wari wisu, — dari to, Deews Kungs, dari, atdod mums wina, atdod wina mahtei, atdod wehl schodeen.

Luhgichana karsta un sweloscha, nemas ne lihdsiga grabmatâs rakstiam luhgichanam, wahrdi bes sakara, farautiti, triht ahtri un beeschi, gluschi la fihlas, fihlas asaras. Basas kahjas faldet eefahl krahfotâs grihdas mitrais aufstums, — un trih; un dreb uf grihdas raudoeschas feeweetes karsta meesa, galwa ftas pa grihdu, un melnâs matu bifes isjuh.

Wina neluhds ilgi. Afaru strauti dwehfeldi itkâ no masgâ, un peepeschi ir tapis i fliti, i lihgfmi — preezigi. Tad Sofija Aleksandrowna tapat nerwosi uslez kahjâs un swana. Noschshas uf gultas malas, ismirkuschajâ mutes autinâ noslauka asarinos waigus, un smejas besflanas smeeklus. Winas kahju pirftigali nepazeetigi grabina pee gultas atrodoschos tepikiti. Azis maldas pa istabu, leetas, preekschmetus tās nefaredf.

Glascha tikko sakufse apgehrtrees, bet preekschautu gan

jau paspehjuſe apſeetees. No aſa nepazeetiga ſwana wina faraujas. Tad uſmauz wina kahjās tupeles un ſkreen pee zeenigmahſes, — lihdiſi pakehrufe no rihta notihritās kurpeſ un iſtihritās drahnas.

— Glaſcha, ahtraf apgehrbtees wajaga! — uſkleedſ ſteigſchuſ Sofija Alekſandrowna, un nepazeetigi ſkatas kà Glaſcha noleel ſawuſ neſamoa.

Steidſigi noriſinas paraſtā apgehrbſchanās. Sofija Alekſandrowna gehrbjas pate. Glaſcha titween ſaſchnorē winaſ kurpeſ un ſaahkē taſjas ahkuſ aiſ muguraſ.

Drihi ween Sofija Alekſandrowna jau pilnigi apgehrbuſeſ. Sawā iſklaidibā ta maſleet paſtataſ ſpoguli. Winaſ baħlais gihmiſ iſſklatas wehl gluſchi jaunſ un ſtaiſtiſ, wina ſmalzina, gluſchi kà winaſ mahte, no auguma neleela; winai baltiſ ſchauri apſchnaugtſ apgehrbſ, plataṁ, iħſam peedurknem. Matu ſaſukajumſ greekiſtiſ, meſglam pahri diwtaħrſchſeeta ſarkana lenta. Maſajās ſklaidajās kahjās melnaſ ſekes, baltas kurpeſ, — uſ tām ſudraba ſprahdeſ.

Sofija Alekſandrowna ahtri dodas uſ ehdamiſtabu. Tur uſ galda atrodas balta kruħſe ar wahritu peenu. Wina pate eelej ſew glaħſi peena, iſdſer to ſtaħwedama, un apehd gabaliṁ ruþjaſ maiſeſ. Pee ta paſcha paſtellē ari puſdeenu. Aiſweenam taħduſ paſchuſ ehdeenuſ, taħduſ Bora miħl. Atgahdina, kà Bora miħl, luħt, tà un tà ſagatawotuſ ehdeenuſ, ka nemihl, luħt, tà un tà. Stepanida uſklaufaſ wina deeſgan newehrigi, un atkaħrto raudoſchā balſi:

— Nu, eſ jau ſinu! Nu, kaſ tur ko ſtaħſtit! Naw jau pirmā reiſe.

Prāſa par kautko Glaſcha, treez par kaut ko plaſchi wezā behrnaufle, — ſteidſigi, uſtraukti tām atbild Sofija Alekſandrowna. Un leekas gluſchi tā ween, ka wina klaufitoſ, waj tit neſtan ween kaut kur taħlumā pulſſtentiſch, waj nerihb uſ zeta rati. Tad ſteidſjaſ aiſeet. Un neklaufaſ wairſ ko wehl winai ſata. Aiſeet.

Eeet Bora kabineta. Tur wiſſ pa wezam un wiſſ ſaħahrtotſ. Kad Bora pahrnaħtſ, taſ atradiſ kaħru leetu ſawā weeta.

Sofija Alekſandrowna apſlata iſtabu ruþpigi un gahdigi, apſkatas, waj wiſſ ſawā weeta, waj putekſi noſlauziti, waj gultai blaſuſ noliktſ tepdektſ, waj tintnižā eeleeeta tinte. Pate pahrmaina ruħſu puħu wahſē uħdeni. Ja naw kaſ kaħrtiba, duſmigi raud — ſwana un ruħgti to pahrmēt Glaſchai.

Glaſcha tad peenem iſbijuſchuſ un noſcheħlojuſchu gihmi. Wina leħnpraħtigi iſluħdſjaſ peedoſchamū.

— Kà tu to, Glaſcha, wari! — pahrmēt winai Sofija Alekſandrowna, — tu taħſchu ſini, ka mehſ wina gaidam minuti peħz minuteſ. Peepeſchi wiſſch eenahkſ, un taħda nekahrtiba!

— Peedodeet, zeenmaħt, — ſaka Glaſcha, — neuſbudineetees taħſchu, eſ zeſchuſ iſtapt.

Iſeet laukā, un nobirſt winai diwaſ — triħſ noſcheħloſchanas aſarinaſ.

Bet Sofija Alekſandrowna jau ſteigtin ſteidſjaſ daħrſā. Ne uſ ko neſkatiṁdamāſ, ne neredſedama baltāſ Afroditeſ, ne winaſ gaiſchi ſaħrto roſchu, wina ſteidſjaſ uſ ſinamo

lapeni. Šchi lapene atrodas daħrſa ſtuħrti pee ſeħtaſ; no tātſ pahrrēdſamſ zeſch. Lapene pahrwiltka ar ſarkana draħnu.

Sofija Alekſandrowna ſkatas uſ zeta puſt ilgu pilneem gaidu ſkateem, wina gaida nepazeetigi, weħrigi uſklaufidamāſ aħtroſ nerwoſoſ ĩrdſ puſſteenuſ, — gaida, luħt, tuħlin parahdiſeeſ Bora.

Weħiſch puħſch winai gihmi un lapeneſ pahrwelkamaiſ ĩtaſ gar to, — bet ſeja winai baħla un ažiſ winai ſauſaſ. Saule ſtuħpſta kaħrti winaſ ſiħzināſ rokaſ, — bet rokaſ nekutoſchi ſtaħw uſ lapeneſ platajām liſſā pelekeem trelieem. Gaiſchſ, ſaħſch un daudſtraħſainſ wiſſ druwaſ, — bet winaſ ažiſ itkà peeħaltaſ pee pelekaſ, putekaināſ iſchuħktaſ, — pee tātſ, kaſ welkaſ pahri pahr druwaṁ taħlumoaſ.

Ja tā gaida, waj tad wiſſch nepahrnaħtſ?

Bet wina naw. Un welti maldaſ ilgu pilnee ſtati pa tuħſneſchaineem taħtumeem, — wina naw.

Sofija Wagner.

Aiſween nepazeetigati, aiſween neatklaidigati zetam peeħaltſ winaſ beſpraħtigi ſeħrojuſchaiſ ſkatiſ, — bet Bora naw . . .

Wiſſ weenmehr taſ patſ, kaſ wakar, taſ patſ weenmehr. Meerigſ, beſ atſauſmeſ, — neſcheħligi neiſpalihdiſigſ.

* * *

Ir pirmā brokaſta ſtunda. Seħdeja winaſ wiſaſ triħſ uſ werandaſ pee tur klaħtā galda. Bija taſ klaħtſ ari preekſch zeturtāſ perſonaſ, atradāſ ari zeturtaiſ krehkſ, preekſch kaħra gadijuma, war jau buħt, Bora atbrauħt uſ brokaſti.

Saule jau augſtu. Deena top jau kaħrti. Gaiſchi ſaħrtāſ roſeſ pee deeweeteſ pjeṁdeſtala ſmarſchoja aiſween jo kaħrti, un aiſween ſklaidraħti un pazeetigati ſmaidija marmorbaltā Afrodita, muħſchigi weennuħigā kuſtibā kaħrtodama ſawa diħwainā apgeħrba krolaſ. Sauleſ gaiſchajā ſpoſchumā daħrſa zeliṁ ſmiitiſ iſleekāſ dſelteni baltāſ.

Koku ehnas ašas un melnas, un leekas glušči tā, itkā kad no tām ispluštū fuliga, ūlta semes smaka.

Seeweetes fehdeja tā, ka ikveenai no ūhim trijām zaur werandas aiskareem un ari aif ūchaurās, negarās alejas kruhmajeem ūaredsami bija dahrsja wahrti un aif teem ari daka no zeta, — un ūaredseja winas katru gahjeju un brauzeju.

Bet ūhini deenas ūtundā gandrihs neweens gar wezo mahju garam nedf gahja, nedf ari brauja.

Peē galda apkalpoja Glascha, winas sneega baltā mizite wirs nodeduūchās fejas mirdseja jozigi.

Dahrsā peē werandas uū ūolina ūaulitē fehdeja Bora wezā behrnaufle. Pahrghebrufēs tumschi lillā bluhūitē, melnos ūwahrkos, ap galwu tai tumschi ūils lafats, — ūldija wina te karstajā ūaulē ūawus wezos ūaulinus, klauūijās uū ūarunam werandā, pa brihscham kautko pamurminaja, tad atkal ūnauda.

Wina pleziga, pilniga auguma; gihmis apatūch, patihkams, kaut ari tagad ūejā ūihku grumbu tihkli, redsams tomehr, ka kahdreis wina bijuūe ūtaista. ūzis winai ūpodras. Mati ūirmi, gludi ūaūulati. Sejā un wiūā winas ūahwā nomanama ūaūingufchās, weentahrschās labūrdibas iūteikūme.

Kā jau aifween, ehda, dūehra un ūarunajās preezigi un draudūigi. Reifem runaja diwi uū reiūi, un ja uū wineem no dahrsja noklauūtos, tad iūlitās, ka uū werandas fehūch leela ūabeedriba.

Sarunā bija beeschi dūirdams Bora wahrds.

— Kā til neaifmirūtu, Bora mihl . . .

-- Warbuht Boris atwedis . . .

— Kā tad Boris wehl neeerodas . . .

— Es domaju, Boris atbrauks ar wafara wilzeenu . . .

— Wajaga waizat Borim, waj winsch laūijis . . .

— Warbuht Boris to neūin.

Bet lejā peē werandas — wezā aukle katru reiūi, titlihds iūdūirda Bora wahrdu, meta krustu un tūchufsteja:

— Apschelojees Kungs, par Lawu kalpu Boru.

No ūahkuma tūchufūt klufi, pehz tam aifweenu ūiprati un ūiprati.

Kad beidsot peē uū werandas efoūchā galda fehdoūchās ūeweetes dūird ūchos wahrds, — winas ūarujas un bailligi ūaūtatas. Winu ūejās parahdas neslaidras bailes. Bet winas tuhlin atkal ūahf ūarunatees ūiprati, un ūmejas wehl jautrati. Runā beū miteūchanas, un aif ūawa balūu un ūmeeklu troūūchā nedūird aukles nurdouu jautri ūatojoūchā dahrsjā.

Bet norimūt nejaufchi pehz tam balūs, kā minets mihkais wahrds, — un atkal dūirdami klufi, ūchafmigi wahrdi.

— Apschelojees, Kungs . . .

Peē brokaūtim fehūch ilgi, wairaf runā, nekā ehd. Ar uūtraukumu luhkojas uū wahrtimeem. Leekas, ka wineem bailes peezeltees no galda un dotees uū kaut ūureeni, kamehr wehl peē wineem naw Bora.

Brokaūtim beidsotees peenahf paūts. Pehz ta katru deenu dodas tūchetpadsmit gadus wezais puika Grischa jahūchus ar meerigu behri. Winsch droūchi jono gar wahrteem, ūazeldams pelekus putekku mahkonus un elkonus

ūipri gaisā mehtadams, peē kam wina putekainās kahjas ūeltojas gar ūehwes ūahneem, bet plezos ūufajas melnā ūlfnā pakahrta ūoma.

Grischa atūahji ūirdūinu ūehtā, bet patū eet ar ahdas ūomu zaur dahrsu, kaut kam plaūchi uūūmaida un pa werandas pakahpem kahpdams, ūipri un preezigi ūata:

— Ir klahr!

Winsch ir jautrs, ūaulē nodedūis, noūwihdis. No wina dweūch pehz ūaules, semes, putekfeem un degutas. Koku ūilbi un kahju pehdas winam ir leeli, kā peeaugufcham, bet luhpas mihkūtas un tuklas, kā labūrdigam ūumelinam. Peē wina gutās krekla apkaūes truhūit pogas, un zauri tai redsama ūchwihtrina ūaules nobruhnotās truhūts un pelekā dūimuma ūihmite.

Sofija Aleksandrowna ūtrauji peezelas no ūawas weetas un paem no wina ūomu. Ahtri to iūgahūch uū galda, — uū baltās galda drahnas birūi krusta lentu kaudse. Wiūi trihs noleezas un meklē wehūtuku. Bet wehūtules gadas reti.

Nataūcha ūaweebufēs ūlatas uū ūmihnoūcho puiku, un praūa:

— Waj wehūtuku naw, Grischa?

Grischa kahpi pa trepju pakahpem ar no ūaules ūahrtajam leelajām kahjam un atbild weenmehr weenus un tos paūchus wahrds:

— Wehūtules wehl rakūta, jaunkundse.

— Nu, ej, Grischa, — Sofija Aleksandrowna nepa-
zeetigi ūata.

Grischa aifset, bet ūeweetes ūahf laūt awiūes. Sofija Aleksandrowna nem „Netsch“, un laūa wina ahtri, beeschi runā par to, kas awiūe peewilzis winas uūmanibu. Nataūcha atplehūch „Slowo“, un laūa klufedama, lehni un wehriigi. ūekena Kirilowna nem „Ruūtija Webomostji“, nesteigdamās pahrpleshch banderoli, isplehūch lapu uū galda, un laūa, ahtri ar azim pa rindinam pahrskreedama.

Aukle, krekūchinadama, lehni kahpi pa pakahpem. Sofija Aleksandrowna uū mirkli atmet awiūi, un ūlatas isbijufēs uū wezeni. Nataūcha nerwofū ūarujas un nowehrschās. ūekena Kirilowna laūa meerigi, uū aukles i nepaūtatidamās.

Aukle elfo, fehūchās peē eejas uū ūolina, un monotoni leel preeūchā, weenu un to paūchu jautajumu katru deenu.

— Bil dauds uū nahwi noteefato ūchodeen minets? zil pakahrta?

Sofija Aleksandrowna nomet awiūi un, nobahluūe, ūlatas uū wezo. Wiūis winas ūahws trihz ūihkām trihsam. ūekena Kirilowna ūaloka awiūi, atbihda wina, un nogurufchām azim weras ūawā preeūchā. Nataūcha peezelas, pawehrsch ūpehji nobahluūcho feju uū wezeni, un runā ūawadā, kofainā balūi:

— ūekaterinoflawā ūeptini, Maūlawā weens.

Warbuht zitas pilūehtas un ziti ūlaitki, — tas, ko atneūa ūwaigas awiūchu lapas. Tas, ko winas mums atnes katru deenu.

Aukle peezelas no ūolina, un pahrmehriigi met krustu. Runā:

— Apschelo, Kungs, Lawu kalpu dwehūeli. Un dobi wineem muhschigu meeru.

Winas seja tik bahla, tā tad nebuhtu neweenas ašns lahšes sem zaurspihdigās, elastīgās ahdas. Krampjaini rotas sakneebdama, wina ar schaufmam weras uš Zefenu Kirilownu un winas meitu. Zefena Kirilowna pamehrsch azis fahnuš un, uš aukli wehršdamās, purina pahrmesdama ar galwu. Galwa winai trihž, tāpat tā wezai auklei, bet azis šafpeesčas, tā agra rafa wakarā, štopas ašaras.

Natašcha šuhrgalwigi weras uš mahti, un runā no bahlušchām, trihžošchām luhpam:

— Mamma, apmeerinees.

Peepeschī winas balfs kluhst atkal auksta, — un gluschī tā kaut kas šweščs un šauns speesch winu lehni, šklaidri ifrunat tos pašchus ikdeenišchos wahrduš:

— Tu jau šini, mamma, ka Bori pakahra pagahjušchā gabā.

Weras uš mahti nepakustošchī, ar nošpeedošchu, pahrat melno azu šlatu un atfahrto:

— Tu jau to šini, mamma.

Sofijai Aleksandrownai azis plati eepleshšas, šaufas; winās schaufmas, un dškas leefminas to pahrafi melnāi dšelmē besprahtigi šwehl. Wina neštanigi atfahrto:

— Pakahra.

Apfehšchas šawā weetā, šlatas gaudu pilnām azim uš balto Afroditi un uš šahrtajām rošem pee winas lahjam, un zeesch klušu. Winai balta seja un purpuršahrtas luhpas, seja šastinguše un luhpas zeeschi šakneebtas, winai melno azu nemiršchšochā šlatā — ahrprahts.

Muhšchigā šklaištuma išdaišochanās un mirkka kairinošchi šmaršchojošchu rošchu preeščhā wina štingst tā muhšchigi šeesdamā un neapmeerinamā mahte.

Zefena Kirilowna klušt aišeet pa šchaurajām fahnuš trepem dahrjā. Apfehšchas uš tahla šola, weras uš šakeem uhdens šeedineem šegto dihki un raud.

Natašcha uštahpi šawā ištabā mešoninā. Attaiša wataš grahmatu. Negribas winai lašt. Wina noleek grahmatu pee malas, un weras logā, un azis winai tā miruščas.

Pahr wežo mahju aišweenu augštaki un augštaki pazelas

netaupošchi gaiščais Puškis. Ar preezigu, šmejošchu jautro plaščuma grebšenu nošlehšjas, tā ugunigā aplokā, no šehrigā klušuma eetwertā wezā mahja. Ašt šwaidas štari, tā ašas, ugunigas bultas, un trihš no muhšchigām, neišbeidšamām dušmam.

Wezajā mahjā ir klušt un šehrigi. Neweena negaida, neweens neerodas, — Boris ir miris, un nešaudšochais laika rats neprot pagreestees atpakal.

Tik šklaidri, tik gaišchi norit deena, un kuhstochā balta gaišma runā, ka naw uš šo žeret.

* * *

Natašcha fehšch šawā ištabā pee wateja loga. Grahmata guk uš palodšes. Negribas lašt.

Katra rindina grahmatā atgahdina par winu, par nebeidšamām šarunam, par karštajām kihwem. Par to, kas bija. Par to, ka naw.

Atminas klušt aišweenu špilgtakas, un beidšot eegušt parahdibu gaiščumu un pilnibu, kas parahdas, lai apburtu dwehšeli.

Bahl pee debefš špoščais Puškis, — aptumšchojas ar šwina mahloni. Bahl ari atmīna par winu, un leekas, ka pee debefš štaigā aukštš, špoščs, ne no ka neuštrauzams mehnešs. Wina waigs ir bahls, bet ne no šehram, un wina štari apbur eefnaudušchos šemi un neaiššneedšami augštās debefšs.

Mehnešcha burwigums laukos, apmiglotās eelejās. Ar bahlu gaišmu mirdš uš dušochās šahles kluša, wehša rafa.

Šchajā špokainā mirdšumā atdšimst tas, kas gabjis bojā, bijušchais maigums un mihleštiba, kas dšen uš warondarbeem pahrmehrigus zilweku špehkus. Uš luhpam teežas jau atkal šen nedšeedatas, lepnas šlawas dšeesmas un šolijumi warondarbeem un uštžibai.

Un kas gan ir par to, ka ušgluhn šauni špeegojoščs šlats, un ar dedšigās jaunības runam ir šaweenojuščās nodeweju runas! Wairs twihštšochā mihla nedšišis un auksto okeanu uhdeni nešagiftēs wifu šemes šauno nešahli.

(Turpmat wehl.)

M u h k s.

Marla Kruhjas.

Waj muhšcham tahlee šaules šwani
Pahr balteem deewu dahršeem duhks —
Un tikai tumša buhš ap mani,
Kur mani wada melnais muhks? —

Ar schaufmam šweščhās šehtās šogos, —
Par šlatu mani šoki klaudš . . .
Deg šaunas azis wišos logos —
Un melna tšchuhška šerdi šchnaudš.

Ar šahpem šaudis šlatu raidu;
Tam naw kur štahteš. Dšestrāis šmihns
Uš wehšām luhpam ištšehšč šmaidu,
Un ruhgtš teek dšihwes šaldais wišns.

Ar šehram laimei pakal dšenos;
Kā ehna aiššlihš šapnis mans —
Un tikai teiku tornos šenos
Mirdš šilais šwaigšchū tališmans.

Un šahrtee šeedi šaules šwelme
No manis wairas. Žits tos pluhks.
Eš grimstu weentulības dšelmē —
Un štingst uš krašta melnais muhks.

Dalchadi raksti.

Peeniguma sakars ar kermena formam. Iſwehlot leetofchanai gowis, apspreeſhot tās iſſtahdēs u. t. t. lopkopji peegreeſch nopeetnu wehribu dalchadām t. f. „peena ſihmem“, tā peena ſpeegelam, peena ahderem, peena bedritei u. t. t. Lihdſ ſchim tomehr truhſta ſiniſku pehtijumu un plaſchatu nowehrojumu pahrraugu lopkopibās par ſcho un zitu ſihmju ſakaru ar gowis peena raſchibu. Neſen prof. Kronachers (Weichenſtefanā) laida klajā kaħdu broſchuru (Körperbau u. Milchleistung), kurā wiņſch wiſpuſigi aplata peħdejo jautajumu. Uſ ſawu un zitu nowehrojumu pamata wiņſch nahł pee ſefoſcheem atſinumeem:

1) Peeteekofſchſ peenigums paraſti ir weenots ar ſamehrā maſu meeſas ſwaru un neleeſu ſkautuweſ augſtumu.

2) Muguras linijas paſtipra atleekſchanās uſ augſchu waj noleekſchanās uſ leju un horizontalaſ wirſpuſ mugurkaula wilktas linijas leelakā dakā gadijumu weenotas ar nepeeteekofſchu peena raſchibu. Teikto, protams, newar ſihmet uſ neezigām atſchkiribam ſchajā ſinā. Wiſpahrigi horizontala muguras linija uſſatama par wehlamu preekſch peena lopu ſugas iſaudſinaſchanas.

3) Gadijumu leelakā dakā gowis ar prahwu kruhſchu dſikumu apbalwota ari ar peeteekofſchu peenigumu. Kruhſchu platumu, kruhſchu groſa apmeħrus, ribu iſwelſchanas newaram iſleetot tā peeniguma noteikſchanas eeſihmeſ. Ļoti beeſchi nowehrots, ka gowis ar prahwu peena raſchu bija apbalwotas ar ſchaurām kruħtim.

4) Ar garu plezu apbalwotas gowis wiſpahrigi uſſatamas par raſchigām.

5) Staustuweſ weids neſtahw nekahdā ſakarā ar peenigumu.

6) Naw ari peerahdams, ka guhſchu doħjumu aptwe-roſcho kaulu garums un platumſ ſtahwetu kaut kaħdā ſakarā ar gowis peenigumu.

7) Ķareſch rumpis paraſti ſaweenots ar peeteekofſchu peenigumu. Uſ leelaku, ſmagu ſugu gowim (Simen-tales) paraſti to newar ſihmet. Tāpat gowis ar garu gurnu daku un plātām peħdejo ribu ſtarpam uſſatamas par peenigām.

8) Starp kaħla garumu un peena raſchibu nebija eeſpeħjams nowehrot kaut kaħdu ſakaru.

9) Peenigatām gowim pa leelakai dakai ir garas un ſchauras galwas.

10) Peħz ragu garuma, apmeħreem, formam, nebija eeſpeħjams noteikt gowis peenigumu. Wiſpahrigi tomehr nowehroja, ka gadijumu leelā dakā peenigatās gowis bija apbalwotas ſamehrā ſmalteem, teeweem rageem.

11) Kaħju garumam ar gowis peenigumu naw nekahda ſakara.

12) Wiſos gadijumos bija eeſpeħjams peerahdit, ka kaulu ſtahws totees ſmalktas, jo leelaku raſchibu uſrahdija kaħda gowis. To, peemeħram, labi wareja nowehrot ap-

taustot pirmos aſtes ſkreemetus un apatſchſtilba kaula apmeħru. Tee raſchigām gowim aiſween teewaki, nekā maſpeenigām. Peħdejo kauli ir ſtipri, reſni.

13) Ģewilktis un uſwilktis weħdars nowehrotos gadijumos bija ſaweenots ar nepeeteekofſchu peenigumu.

14) Ahdas beesums un zitas preekſch peeniguma par rakſturigām atſihtas eeſihmeſ par taħdām newareja atſiht. Peenigatās gowis gan beeſchi uſrahdija plaħnu ahdu, kura wakigati peegut ſem ahdas audeem, tomehr no ahdas leelaka waj maſata atteeziguma, ihpaſchi no ahdas kruntoſchanās ſpeħjam, peemeħram, kaħla ſahnos, nebija eeſpeħjams nobot ſpreedumu par gowis peenigumu. Ari ſpalwas reſnumſ neſtahweja nekahdā ſakarā ar gowis peenigumu. Tomehr jaatſihst, ka gadijumu leelakā dakā raſchigu gowju ſpalwa ir gluda un ſpiħdiga.

15) Swarigakās peeniguma ſihmeſ ſaiſtitas ar teſmena un ta aplahrtneſ ihpaſchibam un iſſlatu: Raſchigatās gowis gandrihſ wiſos nowehrotos gadijumos bija apbalwotas ar leeleem, ſuhžekaineem, ne gataineem teſmeneem; peħdejo peena dſihſlas bija prahwas un lihku lotſchu tekoſchas. Leelas „peena bedrites“, tāpat ſmalta, plaħna, weegli no teſmena wirſpuſes noželama un uſ tās biħdama ahda, labi attihſtitas (4–6 un wairak) krunkas uſ teſmena palatejās dakas ari ſinamā meħrā uſſatamas par peenigas gowis eeſihmem. Teſmena ſtipra ſawilſchanās, pamaſinaſchanās peħz iſſlaukſchanas ari leezina par gowis peenigumu.

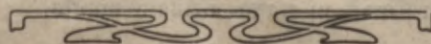
16) Aſpupju leelaku waj maſatu ſkaitu reſp. to kruħtumu newar uſſatit par peeniguma noteikſchanas eeſihmi.

17) Aſtes garumam ari naw nekahdas noſihmeſ pee raſchiguma noteikſchanas.

18) Sakaru ſtarp peenigumu un ſpalwas kraħſu un ahdas pigmentaziju newareja nowehrot.

19) Wiſas minetās peeniguma eeſihmeſ, ihpaſchi wairak waj maſak ſmalts kaula ſtahws, bija weenots ar nepeeteekofſchas iſturibas un kermena ſtingribas eeſihmem. (Reſ. peħz „Milchzeitung“. 1910). „Semkopis“.

Anketa par religifkeem uſſkateem. A. Bedenſtis greeſchas krewu awiſe „Netſch“ pee ſabeedribas ar luhgumu atbildet uſ ſchahdeem jautajumeem: 1) Kruħstams, tehwa un familijas wahrds (paleek neiſpauſts noſlehpums); 2) Kaħta un nodarboſchanās (ſihkumos); 3) Dſizjala religija; 4) Wezumſ; 5) Kaħda juħſu tiziba: a) waj tizat perſonigam Deewam? b) ja ne, kam tad juħſ tizat? c) waj tizat Kriſtus deewibai? d) waj atſihſtat baſnizu? ewentueli kaħdu: waj pareiſtizigo, waj katofu u. t. t. 6) Kaħdi zehloni juħſu tizibai waj ne-tizibai? 7) Kaħdā wezumā juħſ ſahlat eenemt noteiktu ſahwokli pret religiju? 8) Kaħda noſihme, peħz juħſu domam, religijai ſcholaitu ſadſihwe? 9) Kaħdas jumſ domas par nahlotneſ religiju?

Apfkats.

Walsts domes darbiba.

Walsts domē turpinās tautskolu projekta apspreešana. 23. oktobra sehdē, kuru wada knašs Wolkonflikis, nazionalists Krupenskis wispirms aizrada, ka par wisam leetam wajadsijs pazelt skolotaju isglihtibas lihmeni un isdihyt no skolas politiku, us to zenschas kreisee. Tahlat runatajs eeskata par wajadsijsu greest ministra wehribu us literaturu, ar kahdu sagiste skolotajus. Peemehram, winsch zite no Besarabija isnahkoshā schurnala „Narodnij Utschitet“ rakstus par „Kreewu waldbibas schaufmigu politiku“, par „Waldbibas preekschshawju rupju patwaribu“, par „Notelesato rewoluzionaru peeminu“ un zitus. Pehz tam Krupenskis usswer aprinka muischneezibas marschalu lomu tautas isglihtibas leetā, atsaufdamees us 1873. g. Wisaugstako reskriptu, ar kuru muischneezibai teek ustijets stahwet tautskolas fargu weetas. Atsihdams basnizu skolu truhkumus, Krupenskis domā, ka schee truhkumi janowehsch, bet nedrihst isnihinat skolu un atraut to basnizai, jo basnizas skola ir ne masat deriga nekā semstwas skola. Ne-wajaga aismirst, ka atshwabinaschanas kustibas gados pee atbildibas tika saukti 23,000 tautskolotaji, bet basnizas skolu skolotaji tikai 150. (Applausi pee labajeem un nazionalisteam.)

Safmamedows (musulm. gar.) norahda us mahtes walodas eerobeschojumeem un issakas, ka projektejamā skolu reforma muhamedaneem nedos neka jauna. Schi reforma neween legalise wisu to, kas rada muhamedanu nemeeru un runā preti wisu religiošam wajadsiham, bet pilnigi ignore ari tautskolas pateesos mehrkus.

Kufschewš (okt.) garakā runā issakas par to, ka wisas pirmmahzibas skolas apweenomas tautas apgaismoschanas ministrijas wadibā. Rā bijis tautskolu inspektors runatajs no saweem peedsihwojumeem peewed peemehrus, ka lauku garidsneeki ir nolaidigi pee tizibas mahzibas pasneegschanas. Winsch peewed wairakas semneeku subdsibas par to, ka garidsneeks, sanembams par religijas mahzischanu 75 rot., tikai 6—7 reises eeradees skolā. (Saugeeni zentra un pa kreisi: „Loti pareisi! Pilnigi pareisi!“ Ne-meers labajos.) Lai zihnitos pret scho behdigo parahdibu, bijis wajadsijs likt garidsneekem matsat notaweschanas naudu; zita lihdsjeka naw bijis, tā peespeest garidsneekus ispilditit sawus skolotaju peenahkumus. (Staki applausi zentra un oposizija.)

Nazionalists Kefejewš tura stundu ilgu runu, pec tam labo un nazionalistu applausi to pastahwigi pahtrauz. Winsch attihsta kreewu nazionalistu stahwokli zittautibneeku jautajumā, atteezotees us pirmmahzibas skolu. Nazionalisti aistahwot walsts, bet ne karajoscho nazionalismu: wini neejot karā pret Kreewijas 109 tautu nazionalam un religiošam sawadibam, bet wini aistahwot walsts ideju un wajadsihu sakaufet nomales ar zentru, to prasa wehsture. Un par saweenojoschu zementu jabuht walsts walodai. Lai zittautibneeki pirmos diwus gadus pasneeds mahzibas mahtes walodā, bet tad japahreet us kreewu walodu, paturot mahtes

walodu tā mahzibas preekschmetu. Tahlat runatajs peewed peemehrus, zit slikti zittautibneeki isturas pret kreewu walodu un protestē pret to, ka deputati Jablonowškis, Masudows, Hafmamedows un ziti slikti isteikuschees pret kreewu skolu. Ja pokeem, peemehram, ir noteikschana par skolam, tad tur ir pawisam behdigas leetas. Runatajs peewed, peemehram, kahdu inzidentu no Galizijas skolu dsihwes. (Potu kolo sauz: „Meli, meli!“) Beigās Kefejewš usaizina draugus - oktobristus nepabalstīt skolas nazionaliseshchanu un šaka, ka winsch tiz warenajam Kreewijas ehrglim, kas ar weenu spahrnu sedš Seemelus Ledus juhčas krastus, ar otru aisslar Melnās juhčas wilnus. Tas ar dselšs knahbi, tehrauda nageem un spehzigajām truhstim aissfargās wisas 109 Kreewijas tautibas un aizinās tās us kopeju meerigu kulturās darbu. (Sgi applausi pa labi un pee nazionalisteam. Runatajam us weetu atgreeschotees, winam sarihko owazijas.)

Beloušowš garakā runā aizrada, ka tautas isglihtibas leetā, neekatotees us wairakuma zenschanos, truhstot religiošitates, scha wahrda ihstā nosihmē. Bet jaunā Kreewija, kura tizot šew un saweem spehkeem, nahkotnē sapratishot paturet skolu sawā pufe. Rewoluzionarās idejas, neekatotees ne us kahdam wisu wajaschanam, darishot sawu darbu. (Applausi pee galejās oposizijas.) Preesteris Popowš II., buhdams wisu pirmmahzibas skolu apweenoschanas peekritejs, domā, ka apmahzibas religiošais wirseens nebuht neatkarajotees weenigi no ta, ka lai basnizas draudses skolas buhtu padotas pareistizigās basnizas reformam. Runatajs issaka pahrleezibu, ka pee skolu apweenoschanas basnizas draudses skolas netishot slehgtas, ne ari pamasinashchotees, ja ween garigee gani isleetoshot sawus spehtus pee skolas autoritates atjaunoschanas religiošas audsinashchanas leetā. (Sgi applausi pee oposizijas.) Sagateljanš aizrada, ka likuma projektā eewehrota ta pati politika, kura pastahwigi teekot dsihsta, sihmejotees us walsts nomalem, tās esot bailes no walsts nazionaliseshchanas, neekatotees us to, ka schās bailes walsti apdraudot wismasat tadeht, ka nazija, kura to dibinajuse, esot trihsreis leelaka par zitam tautibam, kuras pee walsts peederot. Likuma projekts radot nepanesamu stahwokli, peesprahdams, lai behrns weenā un tai paschā laikā eemahzas walodu un ari mahzibas preekschmetu. Ja no scha likuma projekta ismetot daschas flanas frases, tad winam wairs neesot weeta walsts domē, bet gan Mastawas arkiwā. (Applausi pa kreisi.) Marlowš II. konstatē, ka tautas apgaismoschanas komishja esot strahdajuse pee scha likuma projekta trihs gabus un taf galwenās wajadsihas — naudas — neesot sameklejuse. Ko wina panahkuse, esot weenigi zenschanas, kurai par upuri jakrihtot basnizas skolai, un durwju atwehreshchana skolu pahrwaldē preeksch weetejās publikas. Likuma projekts, kuru isstrahdajuschī fon Anreps, Rowakowškis un knašs Kurakins, esot usbrukums kreewu tautas dwehfelei un scha projekta isweschana warot buht otra rewoluzija, kurā atkal degschot oktobristu muischas,

pabrakpšchana winai buššot eespehjana lihds tam laitam, lamehr dome nesehdeshot ihsti tautas un proletariata preekshtahwi. (Applaus kreisā, smeekli labā pusē.) Schufkow s domā, ka nesot eewehrota tikai forma-litate. Referents Pikipenko aishraha, ka tagadejee waldbibas paslaidrojumi nesafkanot ar teem, kuruš wina demuse ministru padome. Wiasch ustur spehka komiſijas flehdseenu un eesneedi pahrejas formulu, preeksch eepasit-schanas, ar furu teef pasludinats starpbrihdis, bet pehž sehdes atjaunoshanas ar wisam, pret nazionalistu un labo balsim peekemta eesneegta formula. Schai formulā wal-dibas rihziba atsihta par nepareisu un isteikta wehleschanas, lai wifos tahdos gadijumos waldbiba epreeksch isluhgtu wajadšigos kreditus, tā wina to darijuse ari 1910. gadā. Knas Kurakins referē komiſijas nolehmmumu, kuresch taihts us teefleetu ministram eesneegtas interpelazijas par Nowotſcherklas teesu palatas preekschsehdetaja Holodowſka un teesas ijmelletaja Lischina nepareisu rihzibu, pee kam komiſija leef domei preekschā interpelaziju atraidit, jo leeta ijmelleta fenatā. Pee tahda pascha flehdseena komiſija nahkuse par interpelazijam kaza un teefleetu ministreem, par nefahrtibam Noworohiſkā 1905 gadā.

Walšis dome pahrspreeschot tautskolas likumprojektu trihs Baltijas domneeki — sozjaldemokrats Preedkals, igaunis, kadets — Teras un barons Schillings usstah-juschees par to, ka tautskolā mahzibas pa wifu kursa laiku buhtu pasneedsamas mahtes walodā. Mahtes walodas jautajumā tā tad bijuschi reis weenis prahtis sozjalde-mokrats, kadets un „oktobriſts“.

Par walšis domes presidentu ar 201 pret 137 balsim atkal eewehlets A. J. Gutſchkow s. Pirmais wizepresidents paleef knas Wolkonſtis un par otu wizepresidentu eewehl prof. Kapustinu lihdsſchinejā Schidlowſka weetā.

Ufaižinajums laufſaimneezibas beedribam.

No Rigas Laufſaimneezibas Zentralseedribas schim-brihscham teef ſarihtoti pee laufſaimneezibas beedribam ſe-loſchi daschadi želojoſchi laufſaimneezibas kursī.

1) Semkopibas kursī, 2 nedelas gari, agr. Alberinga un agr. A. Schera wadibā, peedalotees waldbibas weza-tajam ſpezjalistam lopkopibā agr. S. Belminam; kursī maksā pee 30 dalibneeeem pa 6 rubl. no personas. 2) Peenſaim-neezibas un lopkopibas kursī, 2 nedelas gari, instruktora F. Kerſſela wadibā, peedalotees lopkopibas instruktoram J. Wihtolinam; kursī maksā pee 20 dalibneeeem pa 5 r. 3) Gramatweſchanas kursī, 2 nedelas gari, instruktora J. Gulbiſcha wadibā; kursu maksā pee 30 dalibneeeem pa 5 rubl. 4) Seeweeſchu mahjturibas kursī, 1 mehneſi gari, instruktoreenes D. Braulina iſdes wadibā, kursu maksā pee 20 dalibneezem pa 5 rubl. 5) Lopu pahrraugu kursī teef ſarihtoti Preekutu muiſchā, no 15. dezembra ſch. g. S. Belmina wadibā, peedalotees wairakeem lektoreem lop-kopibā, lopahrstneezibā un peenſaimneezibā; kursu maksā 15 rubl., uſturas maksā 12 rubl. no personas. Tuwatas ſinas par ſcheem kurſeem ſewiſchā ufaižinajumā.

Laufſaimneezibas beedribas, kas wehletos minetos kursus ſarihtot, lai waretu wifus peeprašjumus apmeerinat, teef ufaižinatas pehž eespehjas laika peeteihtees R. L. Zentralseedribas birojā, Rīgā, Dſirnewu eelā 66.

R. L. Z. walde.

Programa Kauguru Laufſaimneeku Bee-dribas (peedalotees Baltijas Laufſaimneeku Beedribai) ſarihtotai VI. gadschahrtejai ſehllu, augtu un ſaknu iſtahdei lihds ar atteezoshām amatnee-zibas, ruhpneezibas un tirdsneezibas nodatam ar tirgu.

Walmeerā, 28. nowembri, 1910. gadā. I. Daschadas ſehklas. Augtu kotu deforazijas, augu ſehklas un ſtahdi. — II. Dahrſa augti un ogas. — III. Saknu augi un dahrſaji: 1) kartupeti, baribas ſafnes, kā: beetes, burkani, rahzeni, ſakni u. t. t.; 2) dahrſaji; 3) apini. — IV. Lini un kanepaji. — V. Dwanneeziba: 1) medus un waſki, meestinsch; 2) rihki, literatura, herbariji u. t. t. — VI. Ruhpneeziba un amatneeziba: 1) labibas pahrsrah-dajumi; 2) dahrſaugu un ogu pahrsrah-dajumi; 3) ſaknu augu un dahrſaju pahrsrah-dajumi; 4) audumi is lineem un kanepajeem. — VII. Maſchinas, rihki un daschadi peede-rumi: 1) ſehjamās un ruſchinamās maſchinas un daikti; 2) tihramās un ſortejamās maſchinas; 3) graudu, augtu un ſaknu kaltes; 4) ſwari; 5) preekschmeti eepaſchana, ſuhtischanai un uſglabaſchana: breſenti, maſi, kules u. t. t. — VIII. Tirdsneeziba. Schajā nodatā war peedalitees firmas un eestahdes, kuras nodarbojas ar programā minetu ſehllu un maſchinu tirdsneezibu. — IX. Siniſki techniſka nodata: 1) aparati un daikti ſehllu ihpaſchibu noteiſchana, u. t. t.; ſemes grunts paraugi, kulturaš augu un nesahku herbariji, nesahku ſehllu paraugi. Sehllu bojataji is dſihw-neeku un augu walšis un daikti, rihki un preparati to ap-ſaroshana; 3) plani, ſihmejumi, fotografijas, un modefi no labibas glabatawam, pagrabeem, ſiltumnižam Dia-gramas, kartogramas un fotografijas, kas atteezas us ſehllu ſaimneezibu un pehdejo organizazijas plani; 4) mahſflihu mehſlu paraugi un mahſflihu mehſlu leetoschanas panah-kumi. Mehginajumi ar daschadeem augeem un to ſugam; 5) Laufſaimneezibas, dahrſkopibas un biſchopibas literatura.

Iſwiſkumi is noteikumeeem.

1. Iſſtahdi atklatš 28. nowembri 1910. gadā pulkſten 12 deenā.

2. Weetas nauda par iſſtahdijumeem jamafā: 15 kap. par kwadratpehdu galda, 8 kap. par kwadratpehdu grihdas jeb ſeenas. Baltijas Laufſaimneeku Beedribas beedreem puſzenas.

3. Ja iſſtahda labibas un kartupeku maſafais 10 mahr-zinas no katras ſugas; ſirnu maſafais 5 mahrz.; burkanu, rutku, radiſu, gurku un zitu ſehllu 1 mahrz.; lopu beeschu un ſahlu ſehllu 5 mahrz.; lopu beeschu ſaknu 10 mahrz.; burkanu ſaknu 5 mahrz.; ogulaju ſehllu 1 ſolotniku; medus augu ſehllu 1/2 mahrzinu; ahbetu, bumbeeru u. t. t. ſehllu maſafais 1/2 mahrz.; linu maſafais 10 mahrzinas. Peesihme: Labibas un ſahles wehlamas iſſtahdit ari kuhliſchos.

4. Peeteikumi japeeſuhta iſſtahdes Komitejai wehlaſais lihds 24. nowembrim ſch. g.

5. Iſſtahdijumus peenems 26. nowembri no pulkſten 12 ſahlot lihds 27. now. plſt. 2 deenā, Walmeerās Bee-dribas namā.

6. Iſſtahditaji teef luhgti dot, ja maſ ween eespeh-jams ſtatistiſkas ſinas par ſawu ſaimneezibu, atteezotees us iſſtahdes preekschmeteem.

7. Iſſtahditee preekschmeti nedrihſt tikt aiſweſti waj aiſneſti pirms iſſtahdes flehgschanas.

8. Labakee iſſtahdijumi tiks godalgoti.

9. Iſſtahditaji war pahrdot iſſtahditos paraugus waj paſchi, waj us wehleschanos, iſſtahdes Komitejas widutajibā. 28. now. plſt. 6 watarā tiks iſſtahdijumi pahrdoti wairak-soliſchānā. Iſſtahdes Komitejai par labu tiks nemti 6%. Peeteizotees jausdod, ka wehlas pahrdot.

10. Iſſtahdes deenā buhs preekschnefumi.

11. Peeteikumi un peeprašjumi adreſejami: iſſtahdes Komitejai, Walmeerā, Welena namā.

Gulbenes Laufſaimneezibas beedriba ſarihtos Jaun-Gulbenes Dſeed. beedr. namā, Rigas Laufſaim-neezibas Zentralseedribas instruktoreenes D. Braulina iſdes

wadibā, seeweefchu mahituribas kursus (wahrischana, konferweefchana, rofdarbi, peensaimneeziiba). Kursi sahffees 15. nowembri 1910. g. un ilgs weenu mehnefi. Mahzibas nauda: schās, tā ari weetejās Dseedaschanas beedribas beedreem, jeb to peederigeem 6 rbf., nebeedreem 7 rbf. — Ja kursos peedalas masaf par 30 dalibneekem, tad tšpat beedreem tā nebeedreem jamafā 1 rbf. wairaf. — Kursu apmekletajas pa kursu laiku dabun dšhwotki, šitumu un apgaismošchanu. par to fewiſchi nebuhs jamafā.

Peeteiſchanos uf kursu peenem beedribas rakstwebis Z. Sturpeps, Jaun-Gulbenes pagasta namā (чр. cr. Нек-Шваненбургъ). Beedr. preekſchneeziiba.

No Sgres. Par ſlepkawibu 19. oktobra wakarā domaja, ta Jahnis Widuzis naw aplaupits un ſlepkawiba isdarita aif ſahda zita eemeſſa, bet iſmekleſchanā peerahdijees, ta winam nolaupits maks ar 4 rbf. 50 ſap. Tā tad ſlepkawiba ir isdarita aplaupiſchanas noluhfā un tapehž ari ir atweeglinata noſeedsneeka mekleſchana. Aifdomas jau krituſchas uf ſahdu Suri R., kuru tapehž apzeetinataja. — Tā ta ſchoruben ſche isdariti wairati uſbrufumi, tad eſot nobomats paſtiprinat droſchibas apſardšibu. Beſ uradnikem un ſtraſchnikem wehl gribot uſlikt ari pagasteem organiſet no ſawas puſes ſargu patruſas.

Terbatas aprinkis. „Nordl. Btg.“ ſino ſekofchu: Rapinas draudſe, 20. oktobrī no rihta tika nogalinati monopolboſchu naudas ſawahžejš Gramotjejevs un wina kufcheers. Tā ap puſtſten 9 rihtā tee braukufchi no Mehitoromas uf Raſinu zaur ſahdas 3 werſes garu meſchu. Tā ſahdu puſwerſti meſchā eebraukufchi, tee uſduhrufchees uf zehrtot zekā aiſlaiſteem kofeem, taiſni tanī paſchā weetā, kur preekſch ſahda gada laika bija mehginats nogalinat monopola naudas eewahžeju Jegorowu. Toreiſ zekā bijis aiſlaiſts tika weens toks, kamehr tagad diwi. Leekas, ta ſlepkawas bijuſchi maſakais trihs ſkaitā. Pirmā lode kehruſe laiſtam kufcheeru, tam galwā eeſpeefdamās un no-beigdama to uf weetas. Dtrs ſchahweens dots Gramotjejewam taiſni veerē ſtarp azim. Pehž tam wehl negehki ſadauſiſuſchi ar ſahdu trulu eerozi Gramotjejewā galwas kauſu breeſmigā ſahrtā. Uf kruhtim un wehdera beefais apgehruſs ſadedſinat un meeſa apſwiluſe. Pehž diw-ſahrtējas ſlepkawibas ari ſirgs aiſſchauts. Pehž tam ar ſteigu isdarita aplaupiſchana un laupitaji tika iſrahwuſchi matu ar papira naudu no kruhſchu kabatas; puſtſtenš, tā ari biſchu kabatā ſhſtaka nauda un 1565 rubli ſeltā pa-liuſchi nenolaupiti. Rehkina, ta neleefchi nolaupiſuſchi ap ſahdi 4000 rubli. Peeminams, ta neſen tika atzektš noteikums, pehž kura monopolboſchu naudas eewahžejuš wajadſejis pawadit laupoliſiſteem.

Želgawas Latweeſchu Beedribas runas wihru ſapulže nolehmufe ſarihtot ſch. g. 4. un 5. dezembri baſaru, kura ſtaidrs atliktums nahf par labu ſtatuweš eerihkojumam jaunajā beedribas namā. Statuwi beedriba ir eerihkojuſe plaſchu un pehž wiſam jaunlaidu praſbam tanī pahrleeziibā, ta tika tahda ſtatuwe kopā ar glihto ſahli war noderet par zeenigu weetu latweeſchu mahſklas kopſchanai. Rehga mahſklas dšhwē ar beeſcheem konzerteem un teatra iſrahdem tad ari jau ſahluſe Želgawas Latweeſchu Beedribas namā uſplaukt. Tahdas ſtatuweš eerihkojums, protams, praſija leelus iſdewumus blatus leelajeem iſdewumeem par paſchu nama buhwi. Tā ta nu ſtatuwe ſalpo ne tika Želgawas Latweeſchu Beedribai paſchai ween, bet ari wiſam žitām weetejam latweeſchu beedribam un latweeſchu mahſklas un kulturās dšhwēš pazelſchanai wiſpahr, tad beedribai gan ir teeſiba zeret, ta winaš baſaru, kuru ſarihko ſtatuweš eerihkojumam par labu, pabalſtis wiſas weetejās latweeſchu beedribas un wehl plaſchakas latweeſchu aprindas. Wiſ-pirmaiſ peenahkums, protams, ir un paleet Želgawas Lat-

weeſchu Beedribas beedreem paſcheem gahdat par ſawas beedribas ſelſchanu, un beedribas preekſchneeziiba zer un ſagaida, ta wiſi beedri roſigi peedalifees pee baſara ſarih-koſchanas, gan dahwanas kopā wahfdami, gan biſetes pirt-dami un iſplatidami.

Dahwinajumus peenems un baſara biſetes pahrdos ſchahdās weetas: Allunana kundſes grahmatu pahrdotawā, Leelajā eelā Nr. 21; G. Landsberga tunga grahmatu pahrdotawā, Katolu eelā Nr. 7; L. Neimāna tunga grahmatu pahrdotawā, Katolu eelā Nr. 11; „Jauno Latweeſchu Awiſchu“ eſpedižijā, Paſta eelā Nr. 33; Puſiſcha tunga weilalā, Katolu eelā Nr. 43; pee Dr. Strautſeka tunga, Eſera eelā Nr. 7; pee G. Lenberga kundſes, Grebnera eelā Nr. 2.

Beſ tam wehl dahwinajumus peenems un biſetes pahrdos damu komitejas damas, preekſchneeziibas lozeki u. ž., tam preekſch tam iſdotas grahmatinas ar beedribas ſeegeli un preekſchneeka un rakſtwebeja paraſſteem.

Preekſchneeziiba.

Dahrſkopibas ſeemas kurſi Riģā. Uf wairakeem peepraſſjumeem paſinaju, ta paraſtee dahrſkopibas ſeemas kurſi Riģā eeſahffees ſwehtdeen, 7. nowembri plſt. 10 no rihta Ž. Olawa kundſes ſtolas telpās, Marijas eelā 22, M. Klawina kundſes namā. Žr. Laſſmans,

dahrſkopibas kurſu pahriſis.

No Jaunā Riģas teatra biroja. Nahlamo iſrahſchu repertuars: Treſchdeen, 3. nowembri, plſt. 8¹/₄ wakarā par paſeminatām zenam Lengijeka drama iſ japamu dšhwēš „Taiſunš“. Peektdeen, 5. nowembri, puſtſten 8¹/₄ wakarā tautas iſrahde Ž. Bahra komedija „Kon-zerts“. Swehtdeen, 7. now., plſt. 2¹/₂ deenā par paſeminatām zenam Aſpaſijas „Ragana“, plſt. 7¹/₂ wakarā pirmo reiſi Dšpa Dimowa luga „Nu“ un G. Hauptmana ſapnu dšja „Hannele“.

Reihs wiſreetiſ. 25. oktobrī Riģas aprinkā kara klaufibas komiſijā, tā „J. D. L.“ ſino, ſahds pee Dreilinu pagasta peederigš rekrutiſ iſrahdijees par ſeeweeti. Wiſas ſeeweetes rakſturigās organiſma dakas pee wina iſrahdi-juſchās par peeteekofchi attiſhittām, kaut gan ari par wiſreeti wiſch lihds ſchim tizis turets ne gluſchi beſ pamata. Uſdots pagasta waldei wina turpmaſ uſſtatit par ſeeweeti un atſwabinat no pagasta nodokleem. Kā redſams, kara klaufibas komiſijai bijuſe darifchana ar tā ſauzamo hermaſfrodu.

No Dinaburgas. Neſen iſlaboja ſahdu lofomotiwi. Strahdaja wairaf žilweki. Lofomotiwei noſtruhweja apato luhtu wirs katla, lai iſlabotu rores. Kahdā wakarā nu ſahds ſtrahdneeks, kufch bijis kreetni eemetis, gribejis atraſt kaut kur gutas weetu. Par ſahdu tas iſraudſijees mineto katlu, kura tas ari eelihdis pa luhtu. Dtrā rihtā ſtrahdneeki uſſtruhwejuſchi wahlu luhtat atfal wirſu, neſinadami, ta katlā atrodas žilweks. Lofomotive tituſe aiſkurinata. Wehlaku maſchiniſts gan redſejis, ta uhdens glahſe ir tauki, bet fewiſchu wehribu tam nepeegreſa. Pehž mehneſcha lofomotiwei maſgata eekſcha un tur tad atraſti tika wairš nowahriti žilweka kauli. Pehž minetā žilweka noſuſchanas lihds tam domajuſchi, ta tas buhs aiſbehdſis.

Lews Nikolajewiſchs Tolſtojs 28. oktobra rihtā (puſtſten 5) atſahžis Paſnaju Poſanu, muiſchu, kura wiſch dšhwōja un dewees neſ uf kureent, lai kur weentulibā pawaditu ſawas muſcha deenas un tā weentulis ari nomirtu. Lews Tolſtojs no rihta pats uſmodinajis kufcheeru, pawehlejis eejuhgt ſirgus un tad ne no weena nepamanis kopā ar ſawu ahritu un draugu Dr. Matowezki aiſbrauzis uf tuwato dſelſſzeka ſtažiju ſchſchekino, kur nopirjis 2 dſelſſzeka biſetes un kopā ar Dr. Matowezki

aishrauzis tablat. Kur, ta neweens nefina, isnemot wina pawadoni Dr. Makowezki un Tolstoja jaunako meitu Aleksandru. Ta ka wehl bija tumschs, tad pa preekshu kahds jahjis brauzejeem ar lahpu zetu rahdidams. Sawai laulatai draudzenei L. Tolstojs atstahjis kahdu sikhmitti, turā pasinojis, ka winsch aiseet us neatgreeschanos, jo negribot wairs ilgal dshhwot gresnumā, bet gribot dshhwot weentulibā un mirt tā mirstot daudsi weentuti firmgalwi. Tolstoja dshhwes beedrene, to dabudama sinat, wairakkahrt pagihbuse un palikuse gauschi grehtfirdiga. Us Tolstoja gimenes lozesteem leelā rakstneeta aiseechana atstahjuse notreezofschu eespaidu. Aleksandra tapehz nodomajuse eet pee tehwa un raudst to peerunat, lai atgreeschas. Bet waj tas to lihdsēs — jafchaubas. Domā, ka Tolstojs buhshot aishrauzis us muischu (Orlas gubernā), tura peeder kahdam Tolstoja zeenitajam S. N. Abrifofowam, pasihstamā schurnala „Вопросы философии“ nodibinataja dehlam. Daschi ari domā, ka Tolstojs buhshot eegahjis klosteri, tur par muhkeeti dshhwot wina mihkā mahsa Marija Nikolajewna. Lai nu buhtu tā buhdams, fakts ir, ka Tolstojs aishrauzis no sawas familijas un atfajizees no pasaulēs gresnibas. Winsch grib dshhwot un mirt weentulibā. Tas tā ari fastanetu ar Tolstoja mahzibam. Kahdā weetā Tolstojs runā par firmgalwi, kas mirst weentulis. Sneega grehda feds wina meesas. Schaufmigs, ja tas Tolstoja ideals, ja tadeht winsch buhtu atstahjis Jasnaju Botanu. Bet winsch aishrauzja ahrsta pawadibā un ar tofereem, turos pehbejā nakti slepeni eepatata weka un eelittas grahmatas. Buda atstahja karata pagalmus un tā ubags drifkās pilnigi nepasihstis dewās pasaulē. Ne tā gluschi leelais kreewu sawadneeks Tolstojs, turu pawada ahrstis. Bil simpatiski tas sawā sinā ari nebuhtu, apfinotees, ka tā taf leelajam rakstneekam buhs labaki, weenā sinā turpretim jaatfihstas, ka Tolstojs tomehr ne gluschi ar lihdsichinejo dshhwot noslehdj rehkinus. Wina jolis ne gluschi pilnigs, bet ir titai pusfolis.

Kalugā, 1. nowembri. Grāfs Lews Tolstojs ar naktshwilzeenu sawa ahrsta pawadibā uonahza Optinas klosteri, tur pawadija nakti un no tureenes rihtā ar suhrmani dewās us Schamordinska klosteri. Winsch nodomajis atkal atgreesstees us Optinas klosteri atpatat, to winsch ari apsolijis Optinas klosteri preekshneezei.

Mastawa. 25. oktobri Mastawas apgabalteesā fahkta isteesat prahwa pret Mastawas uniwerstates studentu Riparisowu par sawa 15 gadus wezā brahka Sergeja nogalinashanu. — 1908. g. 17. now. Jaroslawas peestahtnes atejas weetā atrada kahda jaunekta lihki. Tani paschā deenā slepenpolizijā eeradās Riparisows un pasinoja, ka winsch nogalinajis sawu brahli. Us jautajumu, tapehz winsch to darijis, tas atbildeja, ka wina brahlis slimojis ar neisdsfeedinamu mugurkaula slimibu un ahrsti atteikufchees wina ahrstet, pee lam isteikuschi, ka ilgi un grehti buhshot jaslmo. Tas wina stipri fatreezis un winsch tapehz nolehmis brahli atfwabinat no schis zeeschanas, nogalinot wina. Pehz ilgas zihnas pats ar sewi, winsch beidsot tomehr apnehmees pasrahdat slepkawibu un noschahwis brahli. Pehz leezineeku isteikumeeem Riparisows bijis firnigs zilweks un newarejis panesi zitu zeeschanas. Starp leezineekeem ir ari garigās akademijas profesors Tschelpanows. — Pawisam issaukti 19 leezineeki un 5 eksperti.

Ahrsemes.

Wahju Keisars Witums, tā telegrafs sino, 10 now. (28. oktobri) aishrauzja us Wolsgartenas pili (Sakfjā), tur schimbrihscham ustruras kreewu Keisars Nikolajs II.

Par scho Monarchu satifschanos Wolsgartenā telegrafs sneeds schabdas sinas:

E g e l s b a c h ā, 11. nowembri (29. okt.). Keisara Wituma wilzeens peenahza stazijā pulksten 10 no rihta. Stazija bija gresnota kreewu un wahju slagam un tropisfeem stahdeem. Ilgi pirms wilzeena peenahschanas stazijā eeradās Wina Majestate Kungs un Keisars, Hefenes leelherzogs un Prufijas prinzis Heinrichs ar swihtam un suhnis Knorrings. Satifschanas bija wisai firniga. Keisari nostubpstijās un automobitos dewās us Wolsgartenu. Pirmajā automobili sehdeja Wina Majestate Kungs un Keisars, Keisars Witums, Hefenes leelherzogs un Prufijas prinzis Heinrichs.

W o l f s g a r t e n ā, 11. nowembri (29. okt.). Pili Keisaru Witumu sanehma Winas Keisariska Majestate Kundse un Keisareene Aleksandra Feodorowna, Hefenes leelherzogeene un Prufijas prinzese Irene. Pulksten 1 notika Wisaugstatais meelasts. Winas Majestatei Kundsei un Keisareenei pa labi sehdeja Keisars Witums, pa kreisi Hefenes leelherzogeene. Pa kreisi leelherzogeenei eenehma weetas Wina Majestate Kungs un Keisars, Prufijas prinzese Irene, Hefenes leelherzogs un Leelkase Tatjana Nikolajewna. Pa labi Keisaram Witumam sehdeja Olga Nikolajewna, Prufijas prinzis Heinrichs, printscha Friedricha laulata draudzene, Keisariska galma ministrs barons Frederiks un Leelkase Marija Nikolajewna.

E g a l s b a c h ā, 11. nowambri (29. okt.). Keisars Witums aishrauzja pulksten 2 un 57 min. Stazijā eeradās wina pawadit Wina Majestate Kungs un Keisars, Hefenes leelherzogs un Prufijas prinzis Heinrichs. Nestatotees us leetu, publika bija sapulzejusēs leelā flaitā un sarihhoja Augstajam personam owazijas.

Papreekshu, tā sinams, Keisars Nikolajs II. apzeemoja wahju Keisaru Potsdamā un drihs pehz tam Keisars Witums atkal jau apzeemojis Keisaru Nikolaju II. Wolsgartenas pili. Abu Waldneeku un abu walstju galweno walstis wihru personigai satifskmei, tā tas sikhmes tagad jau fahk rahdit, bijuschi labi panahkumi. Ahrsemju awises raksta, ka **Perfijas** jautajumā peem. Starp Kreewiju un Wahziju panahkta prinzipiela weenoschanās. Frantschu awise „Echo de Paris“, sinodama par to, ka ir eespehjama **Kreewu-wahzu lihgu ma noslehgschana** ekonomisku intereschu nolahrtoschanai Perfijā, atrod, ka tahda konvenzija newaretu fajelt nelahdas baschās Franzijā, tāpat tā Kreewiju neustrauza frantschu-turku lihgums Marokas leetās. — **Franzjai,** tā rahdas, Afrikā buhs jausnemas jauns kara gahjeens. Pehz telegramu sinam, turas peenahkuschas konstantinopolē no Tiboreschanas Tripolisā, Darfuras apgabalā, Wadajas sultans sapulzejis 10 lihds 15 tuhststoch wihru un usbruzis negaidot frantschu militarpsteneem Wadajā. No 1000 wihru leelā frantschu garnisona 300 nolauti, pahrejee aishbeguschchi. Frantschu mahjas un apzeetinajumi ispostiti. No frantscheem eezeltais sultans Salih aishbedhsis. Tuaregu ziltis, turas frantscheem lihds schim bija padewigās, peeweenojuschās ufwaretajeem no Wadajas. Wif frantschu saldati no Wadajas aishbeguschchi us Djanetu. Wadajas sultans dsenas teem patat. Wina peekriteju flaitis kshst ar latru deenu leelats.

Anglu ministru preekshneeks Aftwits 10. now. (28. okt.) pehz noturetas ministru sehdes islaidis ofzialu pasinojumu, ka starppartiju konferenze, tura apspreeba lordu veto (aishleedfu) teesibu, galigi isjukuse, jo weenoschanās naw bijuse panahlama. Schis pasinojums fajehlis leelistu sensaziju un wisa Anglija esot ustrauckta. Wifu partiju prese isleelotees tibri apmulkuse un neissalat nelahda noteikta spreeduma. Sewischku ustrauckumu israhdot konserwativee. Wifu flati tagad esot wehrsti us iru nazionalistu wadona

Redmandu, kureš esot stahwokka teeschs diktators. Birtulejot baumas, ka parlaments tischot atlaišs un jaunās wehleschanās noliktas wehl preešch seemas srehstkeem. Rā sinams, konferenze, kura apspreeđa jautajumu par lordu „veto“ teešbam, fakta darbotes tublit pež karaka Eduarda nahweš. Winaš fastahwā bija 4 ministri un 4 oposizijas, t. i. konservatiwo lideri. Bež lordu „veto“ teešbu jautajuma winā spreesis ari par Srijas homruli. Uš schās konferenzes tika liktas leelas zeribas un winaš darbibu pabalstija wišas partijas, bet ta tomehr ir bijuse besfelmiga. Tagad atkal eefahstees nesaufšiga partiju zihna, no kuras konferenze attureja 6 mehneschus ilgu laiku. „Pet. tel. ag.“ šino no Londonas: Warringtonā turetā runā kara ministrs isteizās par nekawejoschu parlamenta atlaišchanu, lai tauta waretu isfazitees par jautajumu, waj tautas weetneeku namam ir japatur noteizoscha balšs. Aškwits ašbrauza uš Sandrigemu pee karaka. Rā domā, wināch lischot karalim preešchā eezelt jaunus pērus, lai tahdā šinā nodroschinatu augšnamā wišu to waldbibas preešchlitumu peenemšchanu, kuri simejas uš lordu palatas „vero“ teešbu aprobeschofchanu. Parlamenta atlaišchana un kabineta atkahpschanās atkaraschotees no ta, kā deputatu palata istureschotees pret ministru preešchneeka eefstateem. — **Seemet: Amerikas Saweenotās Walsis** notikuschās leetas, kas uš sewi wehrsch wišas pafaules usmanibu. Minetās walsis waj 50 gadus no weetas waldbija republikanu partija. Wiša pafaule ari šagaidija, ka pež Tasfa atkal par presidentu nahšs Ruswelts. Bet nu kongresa un zitās wehleschanās eemebrojamu ušwaru panahkuschu demokrati. Tautas preešchstahwu namā libšs schim bija 219 republikani un 172 demokrati, — tas tagad grošisees, jo demokrati eeguwuschu apmehram 40 jaunās weetas kongresā. Ruswelta wehleschanu zihnai naw bijuschu gaiditee panahctumi. Nujorkā eewehlets par gubernatoru demokrats Diks ar 60,000 balšu leelu majoritati. Republikani zeetuschu wisleelatos saudejumus waj tašni tur, kur zihnā dewees personigi pats Ruswelts. Tā, peemehram, Ruswelts dšihwi pabalstija republikanu kandidatu uš Nujorkas gubernatora amatu, Stimpsonu, bet tas dabuja tašni tai eezirkni, kurā dšihwo Ruswelts, tikai 154 balšs, kamehr wina pretkandidatam Dikam par labu tika nodotas 218. balšs. Ruswelts tomehr nesaudejis dušschu un teizis, ka turpinaschot zihnu wehl weenumehr tahkat tai pašchā wiršeenā.

Berlinē, 11. now. (29. okt.). „Vossische Zeitung“ šino no Teheranas, ka netahku no Kerwanas laupitaji šagubstijuschu Kreewijas konsulu ar gimeni un pawadoneem.

Muhsu bildes.

Geweetojam schini burtņizā muhsu pirmās semkopibas skolas skolotajus un skolotajas, kā ari schis skolas skolneekus un skolneeku puhtēju kori. Teizams pafahkums, par ko jafajuht pateiziba pret schis skolas dibinataju — Latweeschu Laukfaimneeku Ekonomisko Sabedribu. — Negaiša breesmas Italijā, kā bilde redsams, teescham bijuschās leelas. Škaištās Kasumitscholas eela pahrlahhta pilnigi no drupam. Pa eelam pluhdušchās uhdens straumes, kas isstalojuschās ehku pamatus. Bojā gahjuschi dauds zilweti. Stipri zeetuschās ari škaištās Sorent un Amalfi pilsehinas. — Leelā škanu meistera Richarda Wagnera atraitne Kosima Wagner no Berlīnes univērsitātes eezelta par goda doktoru. Reis gadijums, kur univērsitate seeweeti tā godinajuse. — Londonas awise „Daily Graphic“ lituse pagatawot milšigu negrosamu gaiša balonu, kurešch nošauts awišes wahrđā par „Daily Graphic“. Balons 160,000 kubitpechdas leels. Šchā milšena gondele esot

diwstahwu. Ar balonu gribets pahrl kanali, Franziju, Pahziju un Austriju nobraukt uš Kreewiju, bet, deemschehl, bišis jau pež 28 stundu brauzeena janolaischās pee Karthofenas (Bawarijā) semē, pee tam tas semē laischotees šabojajees. Pahrl juhu (starp Angliju un Franziju) balons pahrlstrehjis weenā stundā. Augstums, kahdu balons brauzot weetam šafneedis bišis 2500 metri (apm. 2 1/3 werstes augstu).

Grahmatu galds.

Redakzijai peefuhtitas schahdas jaunās grahmatas:

Sarkanās pukes. Dzejoli no Apasijas. Treščais pahrlabots un papildinats isdewums. Rīgā, 1910. D. Seltina apgahdibā. Matja 30 lap.

E. N. Tolstoja raksti. 1) Dahrgi matja. 2) Waj zilwefam dauds femes wajaga? 3) Uguni peelaidsi — wairs nenodfehšij. Tulkojis Sudrabu Ebschus. Rīgā, 1910. „Dzirzeemneeku“ isdewums Nr. 13. Generalkomisijsa pee D. Seltina, Rīgā

Wsewoloda Garščina raksti. II. 1) Attalea Princeps. 2) Sarkanais seeds 3) Signals. Tulkojis Sudrabu Ebschus. Rīgā, 1910. „Dzirzeemneeku“ isdewums Nr. 14. Generalkomisijsa pee D. Seltina, Rīgā.

Geografija pagasiskolam. Šastahbijis J. Dšols, skolotajs. Treščs pahrlabots un paplašchinats isdewums. Zehšis, 1910. Apgahdajis un rakstos eespeedis J. Dšols.

Baltijas Gada grahmata 1911. gadam, kam ir 365 beenas. Deriga kuršemē, Widsēmē un Leišchos. Divdesmittreščais gada gahjums. S. Weinberga apgahdibā, Rīgā, Awotu eelā Nr. 75.

Walejas wehstules.

Alt. — P. Šahstu un dzejoluš šanēmām. Wehstules, par kuru Zuhš wehlatā wehstulē mineet, nē.

K. W. — R. Ja, kapež tad tur greešās? Tahds gala rezultāts jau bija paredšams.

Bu. — R. Juhšu „Kaijā“ weetam gluschu glihtas glešninas, bet tomehr „Kaijā“ tahda, kahda tagad, naw leetojama.

Redaktors: Dr. philos. P. Šalits.

Špafschneeks un isdewejs: Dr. phil. Arnolds Plātes.

Ch. Jürgensohn,

wihnu leeltirgotawa,

peedašwā

eekschsemes un ahrseemes wihnus,

kā ari konjaku „Royal“,

štipru wihnogu wihnu 50 k.

sekoschās filialēs:

Suworowa u. Dsirnawu eelu šuhri,

Ielgawas schofesjā Nr. 12,

Ahgenskahnā, Mescha eelā Nr. 4a,

Betschal tunga namā,

Wehweru eelā Nr. 7, Bež-Rigas šuhri.